

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kerepesi-ut 25.
Fiókkiadóhivatal: Múzeum-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG**

Egész évre 14 kor., 1/2 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

A király Rákóczy emlékének.

A király április 18-iki kelettel a következő legfelsőbb kéziratot intézte gróf Tisza István miniszterelnökhez:

Kedves gróf Tisza! A magyar történelem kiváló alakjai közül egyedül *II. Rákóczi Ferenc* hamvai nyugszanak idegen földben s e hamvak hazaszállítása a nemzetnek ismételtén kifejezett közhajját képezi.

Hála legyen érte az isteni gondviselésnek: azok az ellentétek és félreértések, amelyek *súlyosan nehezédtek elődeinkre* hosszú századokon át, ma már *egy végképp eltűnt korszak történelmi emlékeit* képezik.

Király és nemzet kölcsönös bizalma és az alkotmány visszaállított békés uralma megteremtették a trón és nemzet között a *sikeres egyesült munkásság* alapfeltételét képező összhangot.

Keserőség nélkül gondolhatunk tehát vissza mindannyian a *mögöttünk álló borús korszakra s király és nemzet egyesült kegyelele keresheti fel mindazok emlékezetét, kiknek vezető szerep jutott a letűnt küzdelmekben.*

Ennélfogva utasítom, hogy *II Rákóczi Ferenc hamvai hazaszállításának kérdésével foglalkozzék, és erre vonatkozó javaslatait elvárom.*

Kelt Bécsben, 1904. évi április hó 18-án.

FERENC JÓZSEF s. k.

Gróf Tisza István s. k.

* * *

Budapest, április 19.

(v.) Csoda történt. Örömfakasztó, szívemelő, lélekmámorító csoda. Az engesztelés anyaga áthidalt egy évszázados örvényt s békét közvetített egy holt fejedelem közt, aki nemzetünk reménysége volt, és egy eleven király közt, aki e hazának büszkesége. Ferenc József elzarándokol Rákóczi sírjához s békejobbot nyújt a távol idegenben porladó hősnek. Ragyogó sugármezében utra kél a szeretet géniusza, a magyar király küldi utnak, messzi földre, az Aranyzarv partjára, ahol komor ciprusok környezte sírboltjában szendereg a magyar szabadság ideálja. Nagylelkű üzenetet viszen oda a magyarok jóságos ősz királyától, lovagias hirmondást, elégtételt a holtak, elismerését érdemeinek, kegyeletet

vitéségéért, honszerelméért, gyötrelmes vértanuságáért. És a sugárzó alak megkopogtatja Rákóczi kriptájának márványfedelét: „Ébredj halotti szendredből, ki bálványa voltál nemzetednek. Eljöttem érte, megbolygatni sírod nyugalmát. Hazád királya küldött, hogy hívnálak vissza, abba a honba, amelyért véredet ontottad, amelynek szabadságáért minden idők legdicsebb harcait vívtad. Abba a honba, amelynek népe hálás szívébe zárta magasztos emlékedet s amelyet a hozzád, nevedhez, eszméidhez, hagyatékaidhoz való hűségől nem tudott semmi elántorítani, sem a jólét gyér napjainak elbizakodottsága, sem a nagy szomorúságok sűrű vérviharzásainak csüggedése. Bontakozz ki, te halhatatlan, a halál bilincseiből, kelj ki kriptádból, vonulj haza üdén és délcegen, diadalut léssen a te utad, rózsákat hint elibéd a magyar nép s koszorújával vár reád a magyar király. Eddig csak halhatatlan voltál. De most feltámadsz új életre, mely örökké üde lesz, hervadást nem fog ismerni, mert egy egész nemzet szívevére szolgál forrásul.”

És lepattan a sírboltról a köfedél, kinyul belőle egy csontkéz, megszorítja a távolból feléje nyújtott jobbot s köszöntést int haza az emlékezni tudó nemzetnek s a feledni tudó királynak. S a körülötte őrt álló fekete ciprusok valami szokatlan neszt hallanak, valami csodás suhogást, mintha láthatatlan szárnyakkal emelkedne fel a levegőébe az új életre támadt daliának alakja. Utrakél a holt vezér. Amint végiglebeg a Boszporus partján Jenikijő felett, Rodostó felett, ahol jó Bercsényi Miklós, hű Mikes Kelemen és a többi vitéz levante nyugszik, megmozdul a kormánypálca Rákóczi kezében, megnyílnak a sírok, kikelnek belőlük a száműzött hősök, paripára kapnak és követik, mint egykoron tették, imádott fejedelmüket. Az égbolton csodás látomány vonul végig, szellemek hadserege vágtat keletről nyugatra, utnak indult az új Hadak Uja: visszajő magyar hazájába Rákóczi Ferenc, hősies seregével.

Micsoda nagy gondolat volt Ferenc

József királytól, hazahívni a magyar szabadság örök dicsőségű ideálját! Ezt a gondolatot a legmélyebb bölcsesség s a legtisztább nemeslelkűség sugallta. Királyhoz illő nagylelkűség, egy temérdek próbáltatású életnek alkonyán levetni elavult emlékek nyugtát s megifjodni egy dicsőséges feledésben. Ezelőtt harminchét esztendővel Ferenc József király megbékült a jelennel s e révén megalkotta magyar népének s fejedelmi trónjának jövőjét. Most, csaknem négy évtized sokszor kemény iskolája után, bevallja és világgá hirdeti, hogy magyar népében nem csalódott, hogy e hű nemzet ragaszkodó szeretettel viszonzta királya bizalmát s hogy e bizalom kölcsönösségének immár utolsó korláta is ledőlhet és hogy ennek zálogául a magyar szabadság multjával is kész megbékülni. Valóban, nagyobb és magyarabb király a évszázak óta nem volt nemzetünknek; s e legnagyobb és legmagyarabb királyunk jól ismerte fel legméltóbb feladatát, hogy ő neki kell megcsinálnia a második szatmári békekötést, az igazit és a tisztábbikat, azt, amely nem fegyvert csavar ki a vérveszteségeitől alélt nemzet kezéből, hanem elismeréssel és kegyelettel adóz a Rákóczi szent emlékének s a kérlelhetlen magyar szabadság amaz eszményképének, amely a kuruc fejedelemben találta legdicsebb megtestesülését. Ferenc József királyra várt ez a feladat, mert ő volt az, akit mi soha félre nem értettünk, s tehát neki kellett azzá válnia, aki minket teljesen megért.

A Habsburg-király, aki hazahívja Rákóczit, új korszakot nyit háza és magyar népe történetében. Szabadságharcainkról letörli a rebellis zendülések bélyegét s ezzel elismeri, hogy hazánk az alkotmány megadja a szabadsághoz való jogát, valamint ugyan csak az alkotmány e nemzet fejedelmét az ősi szabadság tiszteletére és oltalmazására kötelezi. Rákóczi Ferencben a magyar szabadságharcok kaptak elégtételt Ferenc Józseftől s ő felségének e bölcs nagylelkűsége, amely halottáiból hazahívja Rákóczi Ferencet, megpecsételi az immár zavarta-

lan összhangot a királyi trónnak és a nemzeti alkotmánynak szilárdtsága kösött.

Dobbanjon meg a szivekben a hála és az öröm. Konduljanak meg a toronyokban a Tedeum harangjai. Készülődjünk nagyszerű ünneplésre, várjuk fejedelmi pompával a hazatérő szabadsághóstit s hintsük a lelkes köszönet rózsáit Ferenc József király lábai elé. A Habsburg-kéz, amely babérrel koszoruzza Rákóczi Ferenc koporsóját, legyen áldott, jogarából áradjon boldogság szerteszét, művei szerezzenek örök dicsőséget a trónnak s derűs boldogságot minden alattvalójának.

Zugjon a hozsánna a holt fededelmek, aki honába visszatér, s a nagylelkű királynak, aki népének szeretetét ilyen pazarul tudja viszonzni.

ORSZÁGGYÜLÉS

Budapest, április 19.

Ma részleteiben is letérnyalta a Ház a megyei tisztviselők fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslatot. Amíg azonban eddig jutottak, elintézték egy napirend előtti felszólalást. Nesi Pál a megélhetési viszonyok siralmas állapotáról beszélt s azt mondta, hogy statisztikai kimutatások szerint jelenleg a kontinensen Budapest a legdrágább város. A husárak tetemes emelkedésére hivatkozott. Hiába emelik a tisztviselő fizetését, azólt, ha a közönséges leveles-hust nyolcvan krajcárért mérik. A főváros közlekedési politikáját bírálta és bitorozta ezután s arra hívta föl végül a kormány figyelmét, hogy segítsen, ahol lehet és ameddig lehet. Gróf Tisza István válaszában kijelentette, hogy a közlekedés ügye a főváros autonóm jogkörébe vág s a város csak a társadalommal együtt javíthat a viszonyokon. A kormány nem zárkózik el a kérdés rendezése elől s

amennyit tehet, azt kötelességszerűleg el is fogja végezni.

Hamarosan elfogadták ezután a megyei tisztviselők fizetésrendezési javaslatát általánosságban. A részletekkel egész csónó módosítást ajánlottak a szónokok: Szalay László, Buzáth Ferenc, gróf Bathányi Tivadár, Szederkényi Nándor, Csernock János, Babó Mihály és Polányi Géza. Szederkényi a megyei főorvosok érdekeit védelmezte s magasabb fizetési osztályba kérte őket sorozni, mint a javaslat teszi. Azzal okolta ezt meg, hogy az orvosoknak nincs magán-gyakorlatuk. A miniszterelnök nem fogadta el a határozati javaslatokat. A megyei orvosoknak, egymond, van magánpraxisuk, kell is, hogy legyen. A főszolgabírák prókatorainak azt felelte, hogy előléptetésük pusztán a törvényhatóság közgyűlésétől függ, a kormánynak ebbe nincs beleszólaása. Senki nem állíthatja tehát, hogy korteskedésre akarják őket felhasználni. A tizedik szakasznál a miniszterelnök fontos módosítást ajánlott. Azt, hogy a vármegye különös méltánylást érdemel esetekben nyugdíjba is beszámítható pótlékot szavazhat meg tisztviselőinek. A módosítást, a többi szakaszokkal együtt, változatlanul elfogadták a néppárt ellene szavazott a javaslatnak.

A képviselőház ülése április 19-én.

— Kezdetre délelőtti 10¹/₂ órákor. —

Elnök: Jakabffy Imre majd Ferczel Dezső. A kormány részéről jelen vannak: gróf Tisza István, Lukács László, Nagy Sándor.

Elnök: Megnyitja az ülést és bemutatja a kérvényeket.

Barnas Juszfia előterjeszt a gazdasági bizottság jelentését.

(A huszdrágulás.)

Nesi Pál napirend előtt szóvá teszi, hogy egy nap a sötét a marhasz ár 16—40 fillérral, a disznósorús 40 fillérral megegyezett. A főváros polgársága azt hiszi, hogy a városarok intézménye az élelmérés olcsóságához fog vezetni, ezt a célt volt hivatva szolgálja a milliókba került közvágóhíd és a sertésközvágóhíd. Ismeri az okokat amelyek a folytonos drágulást előidézik, de isaholnap a buszves a fővárosban fényezés lesz. A sertéshus drágulását főleg az okozza, hogy nálunk csak kishentesek vannak, akik a húsok kivétel melletttermékeket nem képesek értékesíteni, és a nagy mennyiségben behozott kókusz-szir

lanyonta a disznószir árát. Nagyobb gondot kell fordítani a halenyelésre, mert szinte képtelenség, hogy milyes drágák Budapesten a danai halak. El kell látni a főváros piacát tengeri halakkal, nem hozzatásokat kellene indítani a tengerpartokról, hanem élelmérésit vonatnak. A drágulást a rendszert okozza.

Gróf Tisza István miniszterelnök hangsúlyozza, hogy a főváros élelmérés a főváros autonóm ügykörébe tartozik. Ebben a fontos kérdésben a fővárosnak, a kormányának és a társadalomnak karöltve kell eljárnia; igéri, hogy készségesen vállalkozik arra, ami a helygyi kormány módjában van. (Helyeslés jóbbról)

Nesi Pál kövsünetel fogadja az ígéretet, de rámutat arra, hogy meg kell nyitni a szabad vásárt, mert tudvaleg, hogy a vidéken 42—48 kra,car egy kilogramm marhasz ára.

(A vármegyei tisztviselők.)

Szalay László úgy látja, hogy a miniszterelnök nem zárkózik el a fegyelmezési párt határozati javaslatának elfogadásától, ha az nem volna záros határidőböz kötve. Készségesen állá a terminus megadásától, ha a kormány ilymódon elfogadja a határozati javaslatot. (Helyeslés a szűlésbaloldalon.)

Gróf Tisza István miniszterelnök megjegyzi, hogy nemcsak a záros határidő miatt van kifogása a határozati javaslat ellen hanem azért is, mert törvényjavaslat híján a városi tisztviselőkre nézve, nohet a városi tisztviselő fizetésrendezésének nem törvényjavaslat utján kell történnie. A vározoikat olyan jövedelmi források bitorába kell juttatni, hogy majd javíthatnak tisztviselőik fizetését. (Helyeslés jobb old.) A második kifogása pedig az, hogy olyan ügyet emészt, amőnt például a bírói kar egyik főteléke, adóminisztrárv tisztviselőinek sehol a világon nem biztosítanak. Őak arról lehet azé, hogy a tisztviselők kar minden jogos érdeket figyelembe vevő megoldás pragmatika alkotassék. (Helyeslés a jobboldalon.)

Benech Ferenc elfogadásra ajánlja a lét-miniszteről szóló határozati javaslatát, annál is inkább, mert a miniszterelnök az adóforra keresztülvitására nem jelölt meg határidőt.

Elnök: Szavazást rendel el.

Kabik Béla: Kéri a jelenlévők megszám-lálását mert a ház nem határozatképes.

Elnök! Megővassítja a jelenlévőket és konstátja, hogy csak 95 képviselő van a teremben, tehát az ülést negyed órára felüg-gesztli.

Nesi Pál elegendőnek tart 5 peronyi szünetet, mert vannak sokan a Házban.

Elnök: Tíz percre függeszti tel az ülést.

TÁRCA

Katonák.

(Egy újságíró följegyzése.)

Írta: Szaberczy József.

I.

Csodálatos utjai vannak az életnek. A legmerészebb fantázia se tudna hasonlót kieszeln. Mesék termének minden zugban, lehetetlen, hihetetlen mesék, amit ha írva lát az ember, el sem hiszi. Amit itt elmondok, az megtörtént; nem a fantázia, hanem az élet meseje.

Olvasson, hogy meghalt Gebauer alezredes és gyászolja az ezred, a tisztikar, a minisztérium, sőt talán a legfőbb hadur is. Gebauer alezredes az én emberem volt. Gyökölt egy halottat, egy bajtársát és megörbácsolta az emléket. Az ostort pedig én fontam hozzá. Gebauer alezredes meghalt; most már elmondhatom a mesémet. Most már elmondhatom, mert a halott embert nem lehet ledegradálni, se becsukni, csak gyűlölni lehet, mint ő gyűlölte azt a szerencsétlen kapitányt.

Egy vidéki városban voltam reporter, mikor híre jött egy délután, hogy Ráthony kapitány szíven lötte magát. Reporteri praxisomban ilyesmi már megeseit volt mások is, nem sokat törődtem vele. De mivel mégis csak cikket kellett írni az esetről, elmentem a halottasházhoz, megnéztem minden megnézni valót és írtam másnapra egy szomorú cikket, hogy milyen daliás legény volt, milyen mulatós jó pájtás, jámbor felebbvaló, már ahogy

ilyenkor szokás. Mikor temették, szépen elparentálam az újságban megint Meglittam, hogy doboltak, trombitáltak, szalutáltak, löttek vagy háromszor General de charge-ot és beletették a sirba. Letettem a tollat és egy óra múlva azt se tudtam, hogy valaha élt az a szegény.

Harmadnapra kapok egy levelet. Az volt aláírva: Gebauer kapitány, és arra kért, keresném föl a lakását, mert igen fontos mondanivalója van. Végül ez az egy szó: Diskréció!

Gebauer kapitányt soha életemben nem láttam. A nevét se hallottam soha. Mit akarhat én tőlem Gebauer kapitány? Es mi az a „diskréció”?

Elmentam még csanap délután a kapitányhoz. Szép, daliás fiatal ember volt, ott állt a feleségével a szalonban. Bemutatóztam.

— Ah, igen örülök. A feleségem! — mutatta be ő nagyságát. — Bocsnatot kérek, — folytatta igen hiányos magyarázattal — hogy ide kéréstem. Egy igen fontos dolgról volna szó. Ha parancsol talán bemegyünk a másik szobába.

Bementünk egy kisebb, irodaszerű helyiségbe. Leültem egy karosszékre, szivart tett elém, azzal elkezdett beszélni:

— Még egyszer bocsnatot kérek, hogy idefárasztottam. Nem tudom, hogy is kezdjem a dolgot, mert kissé kényes és én igazán nem tudom, hogy én meg fog-e engem érteni.

A szava olyan hiseleg, slatszmos volt, akadözva beszélt és már azt hittem, hogy az Isten tudja, mit akarhat én tőlem. Biztattam, hogy szóljon szabadon, mert kevés az idő.

— Tetszik tudni, ez a Ráthony kapitány, aki a minap meghalt, nyolcvanezer forintot sikerült. Ő élelmérésit tiszt volt, megbanisította a seáhtik nyugatrányait, a pénzt pedig elverte. Az ezredben minden tisztel váltókat íratott alá, berantott mindenkit sok ezer forint erejéig, én is tizenötgyezzerig kezesekedtem érte, most frezni kell a gazemberet a becsleten frimért. Nekem, aki soha kávéháza se járok, hogy csak maradjon egy záros a gyerekkemre, ha én megkötök, most mindent oda kell adnom egy ilyen bestia miatt, aki elkártyázta...

Az arán megdagadtak az izmek és a hatalmas, seép ember mintha sirni akart volna. Az ökleit összeszorította és szinto fojtogatta az indulat.

— És önök, uraim, még dicsérték, elparentálták az újságban, mint valami nemzeti hőst, azt a gazembert. A pénzt nem bánom, az nem fájt, ami engem sujt, csak az, hogy úgy írtak róla meg a temetéséről, mintha nem tudom ki lett volna. Nem, uram, ez nem igaz. Ez egy gazember volt, aki a kincstárt, a tiszttercsit károavította meg, sőt sok embert romlásba döntött. Hát én azért hívtam ön, kedves uram, hogy ha akarja, írja meg az újságban, hogy mint történt a dolog. Majd én elmondom.

Ártán elmondta részletesen, hogy menayit sikerült a zaban, mennyit a eskénán, a kegyéren, a huson. Ő ugyanis tagja volt annak a felügyelő-kommisszióknak, amelynek kötelessége volt Ráthony kapitány számálszáit felülvizsgálni. Az ezredes volt ennek az elnöke és két más tiszt a tagja. Tehát tudta, ismerte az

(S ünet után.)

Kubik Béla kéri annak konstatálását, vajjon határozatképes-e a Ház.

Előlk: Megszámálhatja a képviselőket. 106-an vannak együtt, tehát elrendeli a szavazást

A többség elveti a határozati javaslatokat és általánosságban elfogadja a törvényjavasl-tot.

Szalay László azt a módosítást ajánlja, hogy a címűből hagyják ki az alkalmazottakat szl.

Gróf Tisza István miniszterelnök helyesnek tartja a gyűlést a tisztviselői tisztviselőikkel szemben.

Előlk: Felteszi a kérdést. A többség elfogadja az eredeti címet.

Gróf Atthyany Tivadar az első szakasz-nál azt indítványozza, hogy a megyei főorvosok a VI. fizetési osztályba soroztassanak. (Egy hang a jobboldalon: Külföldi keresetük is van!)

Szederkényi Nándor nem tartja méltónak, hogy a fősószolgabíró csak tisztviselői bürgő szolgálatban szerzett érdemei elismeréseképpen jusson a VII. fizetési osztályba. Ha tizenöt évig beöltötte a szolgálatot, már az elég bünyös arra, hogy érdemes tisztviselő. Enneképpen azt kívánja, hogy a sémában a VIII. fizetési osztályból töröljék a fősószolgabíró és a főorvosok atáknak a VII. fizetési osztályban van helyük. Sok olyan megye van, amelyek főorvosát képtelen a sok teendő miatt magának akaratot találni. (Helyeslés és szélsőbaloldalon: Elmondás jobbról.)

Szalay László az első szakasz kiegészítő részéhez a kiegészítőket azt a módosítást indítványozta, hogy az árvasszéki ünlőkök a VII. fizetési osztályba is leértékeljenek az aligvezérek a IX. osztályból a V. II.-ba az orvosok és áras orvosok pedig a X. osztályból a IX.-be soroztassanak. (Helyeslés és szélsőbaloldalon.)

Csernoch János csatlakozik Szederkényi indítványához.

Gróf Tisza István miniszterelnök nem fogadja el a módosításokat mert azok a fősószolgabíró és az árvasszéki ünlőkök kivéve mind olyan átlásokra vonatkoznak amelyeknél a melléki védelmet is tekintetbe kell venni. Szakítani kell azzal a szere csélen felfogással, hogy a fizetési fokozatok bizonyos rangsora és rangülönbségeket átlítanak tel, ez mérgezi el a kérdést. (Ugy van! jobb oldal.)
Azt, hogy valaki a VIII. fizetési osztályban van rangra nem áll megötte annak aki a VII. osztály szerint huzza fizetést. Ez a szempont és a melléki védelmet tekintve vétele okozta, hogy az aligvezérek a IX. fizetési osztályba kerülnek; ugyanaz volt irány-

ügyesét. Feljegyeztem, amit mondott, az én — huszrécs voltam és reporter — örültem a jó fogásnak és siettem a szerkesztőségbe.

A d log másik oldalával nem törődtem. Nem törődtem azzal sem, hogy most a sárka földig rántom egy halott becsületét, meggyalázom az emléket, azzal sem, hogy most tulajdonképpen eszköze vagyok egy bosszúnak, amit egy élő eszolt ki a halottal szemben. En vigan, mint a lány, aki dalolva szövi a gyárban a szörfödöt, munkához ütem és megntam a riportot. Szórói-szóra, ahogy elmondta az én emberem.

Nagy szenzáció volt. A köztisztviselőben elhunyt, aki minden lányos haznál teás-cimbora volt és minden ur helyen tetu-koma, az alispán söröd-cimberéja, ilyen csufszágot tudott magára. Szerencse, hogy már meghalt. Az újságot szétkapkodták és mindenki az esetről beszélt.

Este beállt a szerkesztőségbe két katonatiszt. Valaki énekeztem utasította őket. Nagyon kétségbe voltak esve.

— Ur-m, ez borzasztó dolog. Az egész tisztikar kompromittálva van. Sziveskedjek megmondani, ki mondta el önnek az esiet. Katonatisztnak kell lenni, mert a tájékozottsága azt bizonyítja! Nevezze meg, kerem

— Igaz, amit írtam, vagy nem? — kérdeztem a veledégetől.

— Igaz, persz, de mégis...

Mináunk ez a földolog, nem pedig a hírforrás. Hogyha van egy úgynevezett tiszti becsület, akkor lehet egy zsurnaliszta-becsület is, amely azt írja elő, hogy mindenki felelős a maga tolláért és senki

adó az orvosokra is. A vármegyei orvosoknál nemcsak megengedhető, de egyenesen szükséges a magánáskariat hogy tudománuk fejlődésére lépést tartassanak, amit csak a praxis biztosít. Ami az árvasszéki ünlőköt illet, míg van állás, amely aránylag ilyen kedvezően indult. A fősószolgabírói állásban a 15. évet azért veszi alapul a javaslat mert az automatikus előlépés 5 évről 5 évre történik. A kiváló érdemeit a vármegyei közigyűlések ogák merálapítani, eiesk tehát az a vád, hogy a kormány korrespondenciát kíván ünni. (Helyeslés jobbról.)

Előlk: Szavazásra teszi tel a kérdést. A Ház melőzi az indítványt és a szakaszt valamint a kimutatást elfogadja.

Szalay László a 2. §-nál azt a módosítást nyújtja be hogy arzon fősószolgabírókat, akik legább 15 évig fősószolgabírói működésük ideje alatt a közigazgatás terén kiváló érdemeiket szerezték a vármegyei közigyűlések a VII. fizetési osztályba lépetheti elő.

Szalay Pál az automatikus előlépés elvét más kategóriákra is szeretné alkalmazni, hogy a kormány kinevezése kiküszöbölhessek. Ugyanúgy módosítást nyújt be.

Gróf Atthyany Tivadar indítványozza, hogy a fősószolgabírák az újtt a főorvosok is a magasabb fizetési osztályba lépjenek elő 15 évi működés után.

Szederkényi Nándor csatlakozik ehhez a méltános kéréshez.

Csernoch János támogatja Atthyany indítványát.

Szeghy Gyula figyelmébe ajánlja a kormányt, hogy a törvényjavaslat rendelkezése ugyszóvala kényszeríti a főorvosot, hogy magánáskariat szerzesen.

Gróf Tisza István miniszterelnök azt válaszolja a meggyűlésekre, hogy amíg állami dotációval ellátotnak a vármegyei kizadás addig a miniszteri jóváhagyás elvstl előírti nem lehet, kéri a módosítások melőzést.

Előlk: Szavazásra teszi tel az indítványokat. A többség va azenavit melőzi és a 2-9. §-at változatlanul ogadja el.

Gróf Tisza István miniszterelnök a 10. §. harmadik bekezdéséhez ezt a teldést mondja: Különös méltánylást érdemlő okokból és amennyiben ezek feldéről a vármegye saját erőforrásai gondoskodnak a törvényhatósági bizottsági közigyűlés a helyi kormányzó jóváhagyása melék a nyugdíjra beszámítható működési pótlékok állapotát meg egysejtve tevéti át átlásra nézve. (Helyeslés a jobboldalon.)

Babó Mihály szerint ez a szakasz ellenkezik az automatikus termékeléssel szeri tehát a miniszterelőköt, ez az a módosításból azt hogy: beügyné miniszteri jóváhagyás.

Gróf Tisza István miniszterelnök ragasz-

kodk eredeti módosításához, nehogy baráti összekötések, korteskedések révén átlapítassanak meg a módosítás p telzet. (Helyeslés).

Előnk: A többség elfogadja a miniszterelnök módosításával a 10. §-t. valamint a 11. és 12. §-t is.

Szalay László a 13. §-nál megnyugtásti kér arra, hogy vajjon azok akik állami tisztviselőkké lettek elvesztik-e a vármegyénél tölött szolgálati időt és hogy az állami tisztviselők illetményeik megáptálásán csak a 1904-évi kezdődő szolgálati időől fogva van megátlítva a szolgálati idő. (Helyeslés balról.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Nem tehet érdemleges nyilatkozatot, mert ez a kérdés a pénzügyminiszter hatáskörébe vagy Elismeri hogy a kérdés külön méltánylást érdemel. (Helyeslés.)

A 13. és 14. §§. eredeti szövegben fogadtanak el.

Potányi Géza a 15. §-hoz a következő határozati javaslatot nyújtja be:

Utasítsanak az igazságügyminiszter hogy az 1881. LX. t. c. 5. §. ának módosítása tárgyában külföldi tekintetl arra, hogy az állami és vármegyei tisztviselőknak, illetőleg a közalkalmazottnak a törvényhozás által legutóbb telemet illetményei és járandóságai végrehajtás alá vonnók ne legyenek, sürgősen teljeszen be törvényjavaslatot, hogy az annak alapján megalkotandó törvény a fizetéselés ébe éptetésesedő szentesítendő legyen. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Molnár Jenő nem fogadja el Potányi indítványát, mert az eddigi hitelezők akik jogokat szerzték, így állami segítséggel kijátszhatók lesznek.

Potányi Géza: Kijátszhatók?

Molnár Jenő: A végrehajtási alapot nem lehet évvonni jogos követelésekert.

Potányi Géza tiltakozik ama felfogás ellen hogy indítványa a hitelezők kijátszását célozza.

Gróf Tisza István miniszterelnök: Megmarad a részben tegnap kifejtett álláspontjánál. Ki kell mondanom a tisztviselőket az eddőség állapotából: állami támogatással a ugy, hogy telemetük átlétesülke és segítjük őket, hogy tisztességes kamattal változtathassák módosításukat, de a végrehajtási törvény módosítását e elől nem beveszi.

Előnk: Szavazást rendel el. A Ház eredeti szövegében fogadja el a szakaszt és ezzel a törvényjavaslatot részleteiben is megszavazza.

Szeghy László előadó bemutatja a vármegyei fő- és alvezéreknek memorandumát, amelyben különleges kéréseket teres-tettek elő. A memorandum a törvényjavaslat letargyálásával csatlakozik.

ze kever a maga lapjába ilyen embert. Ha igaz, akkor én helytálló érte; ha nem, nekem használt a hírlorrasom, akkor majd én számolok vele.

— Tehát nem nevezi meg?

— Szó sincs róla.

Másnap megint beállt ez a két tiszt. Elmondó k egy mesét:

— Az ezredes összehívta az egész tisztikart és beszédet intézett hozzájuk: Uraim, — mondta — én föltétlenül tudni akarom, ki volt az, aki előírta a kellemeten és az ezred hírnevét annyira lebecsönyítő eset részleteit az újsáíróknak. Az az ember itt van önök között. Tehát ha van benne annyi férfias önzet, mint egy kutyaiban, vagy annyi bátorság, mint egy csikében, ha az az ember viselni meri a tisztibjót, lépjen elő. — És nem lépett elő senki. — A kis haduzsnak szikrázott a szemé, mikor mesélte az esetet. — Teadt — folytatta — az ezredes előt most minden tiszt gyanus. Beátlakozta, hogy ez a helyzet tarthatatlan. Mi a teendőnk, ki akarjuk közösen magunk köü ezt az állapotot, tehát önnek kell megmondania, ki volt. Nagy sívességet tesz veled, könyörgöm, uram, mondja meg, hisz önre nézve nem lehet hátrányos.

— Uraim, nagyon sajnálom, de most nem érek rá, különben is már megmondtam erre nézve a váaszomat. Alászolgája.

II.

Másfél évvel később. A VI. századnak vagyok az egyik katonája. A rangom infanterist és állók a glómban rapportnál a katasztrófa. Jelenteni fogom, hogy a

főhadnagy ur Simoncsics rendelt rapporthoz, mert fitymálva és durcusan néztem végig rajta, mikor ő engem legazembe-rezett.

Jön a kapitány ur Berovatz. Odaér hozzám, szalutál, aztán hangosan jelentem:

— Herr Hauptmann és a többi.

A kapitány ur szörnyű dühbe gurul. — Mi, maga mert ilyesmit! Sie Anarchist! . . .

Mondott sok mindent, de a vége az volt, hogy battailions-rapporthoz visz, az őrnagy ur elé, mert ő csak het nap egyest adhat és megérdemlek legalább huszonegyet. Azért visz az őrnagy ur elé. Tehát fölkészültem parádéba és mentem az őrnagy ur elé . . . Másnap voltam csak aznap büntetendő, tehát más nem volt ott. A kapitányom bevezet a szobába. Az őrnagy ur Gebauer elem áll. Mikor elem állt, szemé akart és lönyörzött, hogy — diszkreó. Most szentesítette a látát előttem, a lovaglós-orosttal a csimáját paskolta, végignéz rajtam tetőtől talpig, aztán ráncba szedi a homleket.

— Maga intelligens, újságíró, ugy-e?

— Igenis.

— Maga megteszi aztat, hogy egy főhadnagyra néz, mintha haragszik Leózi maga egy főhadnagya, mi? Zohn Tag Eluzel-Arrest. Abir ten.

Az én emberem volt. Tavaly halt meg mint alezredes. Ha én akartam volna, meg kapitánykorában meghalt volna. Nyugodjek bekövel.

Előzők: A holnapi ülés napirendjére a Rakovszky indítványának megközlését a jegyzői ütemtábláról szóló törvényjavaslatot és a honvédelmi, valamint a földművelési miniszternek interpellációkra adandó válaszait tűzi ki.

Az ülés délután 1/2 órákor végződik.

BELFÖLD

A póttartalékosok hazabocsátása. A félhivatalos *Budapesti Tudósító* jelenti a következőket: Mint a honvédelmi miniszter a képviselőház múlt szombati ülésében egy interpellációra adott válasza kapcsán röviden jelezte a kormány már intézkedett, hogy a kivételes tényleges szolgálatra behívott póttartalékosok ezrei, még mielőtt az 1903. évre besorozott újoncok bevonulának, szabadbocsátásnak. A közös hadügyminiszternek és a honvédelmi miniszternek egyidejűleg kibocsátott rendelete szerint egy a közös hadsereghez, mint a honvédséghez kivételes szolgálatra behívott póttartalékosokat, a rendeletben megnevezett csapatok illetőleg legvégnem kivételére, már e hónap huszonharmadikán szabadságadják, noha az újoncok bevonulása csak május 9-ére van kitűzve; e szerint tehát a póttartalékosok teljes két héttel korábban kerülnek vissza polgári foglalkozásukhoz és családjaik körébe, mintsem az újoncok bevonulának. A kormány a közös külügyminiszterre egyetértéssel ezzel is enyhíteni kívánt a póttartalékosok sorsán, akiket a kivételes parlamenten belülről erdő kényszerű körülmények következtében kellett polgári foglalkozásuktól elvonni.

A szabadelvű párt tekezlete. Az országgyűlési szabadelvű párt ma este 1/2 órákor báró Polgármester Frigyes előkeltelte a slati értekezletet tartott, amelyen Nyíri Sándor honvédelmi miniszter és Tallián Béla földművelésügyi miniszter ismertették válaszaikat, amelyet holnap a már régebben beadott interpellációkra fognak adni.

A nagyberoznai mandátum Ungvármegye központi választmánya a május 4-ikére kitűzött nagyberoznai képviselőválasztás első körében Bánóczy Béla vármegyei főjegyzőt küldte ki. A választás körülményei miatt a választás elhalasztott. A választás körülményei miatt a választás elhalasztott. A választás körülményei miatt a választás elhalasztott.

KÜLFÖLD

A Reichsrath ülése. Hosszabb hivatali szünet után ma újra összehívott az osztrák képviselőház, de már a mai ülés megmutatta, hogy a helyzet az utolsó ülészek óta semmit sem változott. A csehek és a szlávok között ma délelőtt elhatározta, hogy az obstrukciót el nem áll, és a mai ülést tényleg az obstrukció jegyében folytatja. Megszélesítette a rendszert sok interpelláció felolvasása, amely az ülés javarésztét igénybe vette. Kober miniszterelnök és sorban a de. az utolsó és a kvóták többség tagjait akarja a képviselőháza megválasztani, de erre nézve sem kapott semmiféle biztosítást az obstrukció pártoktól. Nincs azonban kétség, hogy a csehek a delegátusok választására nem tereszkül ki obstrukciókat, mert, ezidőszent legálább, az a vélemény van túlsúlyban, hogy ennek a választásnak megakadályozása úgy sem járhatna az általuk óhajtott eredménnyel.

Az orosz-japán háború.

Budapest, április 19.

Pétervárot nagy haditanácsot tartott a cár. Az őrszergyűlt nagyhercegek és tábornokok arról tanácskoztak, hogy mint lehetne megmenteni Port-Arthurt. Mert azt immáron elismerik, hogy a bevehetetlennek hirdetett erősséget nagy veszedelem fenyegeti. A japán szállítóhajók ugyanis nagy gyorsasággal közelednek a liaotongi félsziget nyugati partjaihoz. Hogy hol állanak meg, az persze nem biztos. Valószínűleg Kincsunál, mely mindössze 60 kilométernyire van Port-Arthurtól. És ha ez a partraszállás sikerül, ha Kwangtung félszigetén erős pozíciót szereznek maguknak, akkor már télig nyert ügyük van. Első dolguk persze az lesz, hogy Port-Arthur és az oroszok-megszállta Niucsang között minden összeköttetést lehetetlenné tesznek, úgy, hogy az erődöt teljesen elszigetelik. Ha aztán az oroszokat Kincsuból és Talienvanból, a kincsu-talienvani vonal szinte bevehetetlen védelmi állásai kínálkozik, minthogy ennek a vonalnak mindakét szárnyát kitűnően megvédik a japán flotta ágyú.

Ha ugyan lesz, aki őket ebben a pozíciójukban megtámadja. A port-arthuri helyőrség olyan kicsiny, hogy nem vállalkozhatik a váron kívül semmiféle feladatra. *Kuropat* pedig a Jalu folyó figyelemmel kísérése veszi teljesen igényt.

Döntő események küszöbén.

London, április 19.

A Jalu folyóhoz szakadatlanul érkeznek orosz erősítések. Antung és Kiulencsung között tizenöt ezer orosz áll. Az orosz sereg centrumává Niansanbanhant tették. A polgári elemeknek megtiltották a Port-Arthurban való tartózkodást s megtiltották az ottani uszág megjelenését. *Alexejev* tengernagy április 15-en érkezett oda s átvette a parancsnokságot. A japánok április 15-iki bombázása elpusztította Liao-ang nyugati részét. Az összes hírek azt jelentik, hogy a legközelebbi napokban döntő események várhatók a harcokban. A legközelebbi hír valószínűleg az lesz, hogy a japánok jelentékeny haderővel Port-Arthurtól északra partraszállnak. Az utóbbi napokban igen sok csapat szállítóhajót láttak Japán és a koreai öböl között. Mind egyik szállítóhajóval egy dróttalan táviró készülékkel ellátott hajó megy, amely Togot minden egyes hajó mozdulatáról értesíti.

Pétervár, április 19.

Az orosz vezérkar azt az értesítést kapta, hogy a japánok nagyszabású előkészületeket tesznek arra, hogy *Liaotung*-félszigetén csapatokat szállítsanak partra. A japánok elérkezettnek vélik az időt, hogy a félsziget megszállását megkíséreljék és hogy együttül a *Jalun* is átépjenek s így az oroszokat arra kényszerítsék, hogy két arcban fogadják el a csatát.

Togo nem nyugszik addig...

London, április 19.

A mikaddó is szerencsét kívánt táviratban Togo tengernagynak legutóbbi sikereihez. Togo tengernagy azt felelte, hogy *addig nem fog nyugodni, amíg az orosz hajóraj maradékát is tönkre nem tette. Togo tengernagy a háború kitörése óta még nem hagyta el hajóját. A japán hajóraj Port-Arthurtól keletre, a Blonde-szigeteknél van, ahol kiegészíti szén- és lővőszerek készletét.*

Támadás Vladivosztk ellen.

London, április 19.

A *Daily Express*nek távirják Nagaszakiból megbízható forrásból, hogy Kamimura admirális erős hajórajjal támadásra készül Vladivosztk ellen és abban bízik, hogy vagy elfoglalja a belső kikötőben levő *Gromboj, Ruszj, Rurik* és *Bobokir* cirkálóhajókat, vagy elpusztítja azokat.

A szárazföldi harctér.

Szül, április 19.

Egy gensani hivatalnok azt jelenti, hogy erős orosz csapat vonult el Szuzsón közelében a déli uton a keleti part mentén. Hír szerint ezt a helyet felderítő csapat tartja megszállva. A főhadserő tegnap Pukesont szűzotta meg, mely mintegy 30 mertöldnyire van északra Gensautól.

Szanghai, április 19.

12-éről kelt autentikus szóli hírek szerint a japán hadsereg két részre van osztva. Az egyik hadtest feladata az okkupálás. Az egyik sereg mely 15.000 főből áll, elővonnul a Jalu folyó felé, a másik, mely 15.000 tartalékosból áll, igyekszik az összekötő eszközöket lehetőleg időreletesen létesíteni. A főhadiszállás hír szerint Szül, amelyet 4000 főnyi csapat tart megszállva. A csapatállások főhadiszállása Cse-mupóban van. A vasut- és utépítés munkája gyorsan halad. Kajido-szigetet megérkeztük.

Japánban rend van.

Tokio, április 19.

Tokio, Kioto, Oszaka, Nagotja, Jokohama, Kobe és Nagaszaki polgármesterei a következő hirdetményt teszik közzé:

Mi, Japán legjelentékenyebb városainak polgármesterei, válaszul a hozánk érkezett sok kérdésre, amelyeket egyenként el nem intézhetünk, és remélve, hogy helyre fogják igazítani a külföldön elterjedt több téves hírt, ki-jelentjük, hogy a japán császárság egész területén rendes a dolgok folyása. Japánban a háború idején ugyanaz a rend van, mint békében. Kereskedők és utasok, kik országunkba akarnak jönni, semminemű kellemetlenségnek nincsenek kitéve és veszedelem nem fenyegeti őket. A szárazföldi és vízi közlekedési eszközök rendesek és meg nem zavartak. Japán és vízei nincsenek a háború területén és Japán helyzete, flottája és hadserege megvédik a megtámadástól.

Egy szemtanú elbeszélése.

Pétervár, április 19.

Egy jelzőmatróz, aki a *Petropavlovsk* elmerülése előtt a hajóhídon állt, így beszéli el a katasztrófa lefolyását:

— Eppen a jegyzőkönyvet forgattam, mert a tengernagy legutolsó parancsa, hogy a torpedónaszádok térjenek vissza a kikötőbe. A *Petropavlovsk* lassabban haadt és végre csaknem megállt. Egyszerre csak iszonyu rázkódást éreztem és óriási detonáció halatszott, amelyet csakhamar második és harmadik dördülés követett. Mind a három detonáció közvetlenül a hajóhíd alól hallatszott. A kormányos-házikó ajtajához rohantam, de nem tudtam a kormányos mellett, ki a kormánykereknél állt, elmenni. Erre az ablakon át kiugrottam, ami könnyen ment mert a hajó oldalát fordult. A hajóhídon egy vérrel elborított orosz tisztet láttam — *Mukarov tengernagy volt*, aki arccal a föld felé feküdt. Megragadtam a vállát és el akarom emelni. Ekkor olyan formát éreztem, hogy a hajó süllyed, felém pedig minden oldalról vas- és fadarabok repültek. A sebesültek rémségesen kiabáltak és ennek hatása alatt beugrottam a hajó korlátján át a tengerbe. A tenger...

azonnal elsodort. Sikertől belukapaszkodnom egy uszó tárgyba és nemsokára megmentettek. Arra emlékszem, hogy a hajónkon egy szép, fehérszakállú öreg ember volt, aki a marózkodással elbeszélgetett. Amikor utoljára láttam, épp könyvet tartott a kezében és úgy látszott hogy rázol. Ez az öreg ember alighanem *Verescsagin* volt.

Szabad szellem Oroszországban.

Pétervár, április 19.

Nagy feltűnést kelt a *Novoje Vremjának* egy ma megjelent cikke, amely határozottan liberális szellemű.

— Ha nyugodtan vizsgáljuk az események rendjét, — így szól többek közt a cikk — be látjuk, hogy egyetlenegy nagyhatalmat sem lehet okozni a háborúért. Mi oroszok azt szeretnők, ha lobogónk Veresbolovótól (a porosz határon egy kis helység) Tokióig lengene. Mi Kelet-Ázsiában kultúrát és vallást akarunk terjeszteni, amelyben magunk sem hiszünk. Fegyverrel és golyóval akarjuk vallásunkat ott a népre erőszakolni és Angolországot azzal vádoljuk, hogy Indiában despotikus eszközökkel és fegyverrel akarta kultúráját terjeszteni. Csak emlékezzünk vissza arra, hogy milyen módon hódított meg mi Szibériát. Diplomáciánk még csak néhány hónap előtt is óvott a háború következményétől.

A cikk azzal végződik, hogy Oroszországban sajtószabadságra, szólás- és lelkisemléti szabadságra van szükség.

Az orosz vezérek.

Pétervár, április 19.

Szaharov tábornokot, az 1. szibériai hadtest volt parancsnokát kinevezték a mandsuországi hadsereg tábornoki főnökévé.

Pétervár, április 19.

Szkrjádov tengernagy ideérkezett és ünnepes fogadtatásban részesült.

Az orosz sebesültekért.

Pétervár, április 19.

Alexejev tengernagy intézkedett, hogy az uzuri vasut huszonhárom pontján teljesen felszerelt kórházakat állítsanak föl, melyek *husz-ezer beteget és sebesültet* képesek betagadni.

Az udvarias japánok.

Milano, április 19.

A sampierdareni *Ausaldo-Armstrong* egyesült hajógyár amely a *Nisin* és *Kasuga* japán hadihajókat építette, tegnap a japán tengerészeti minisztertől a következő táviratot kapta:

Nisin és *Kasuga* hajóink Port-Arthur lövetése közben fényes eredményt értek el, amennyiben az ellenséges ütegeket elhallgattatták, a nélkül, hogy a legkevésbé is megsérültek volna.

HIREK

Budapesti Napló.

A reform révén, amelylyel a *Budapesti Napló* az újságolvasás lehetőségét igazán a közönség egyetemes vágyonává akarta tenni, oly óriás arányokat öltött e lap elterjedtsége, hogy korábbi nyomdai berendezkedésünk a *Budapesti Napló* ellátására előbb bizonyult alkalmatlannak, semmint magunk is hinni mertük. Ennek következtében három hónap alatt kellett egy minden tekintetben modern, méreteiben is nagyszerű új nyomdát nemcsak beállítanunk, de üzembe is hoznunk. Ez sikerült is azzal az ener-

giával, amelyet egysesedül a halaszthatatlan szükség tud megteremteni. Ám nemcsak a gyorsaság, magának a nyomdai üzemnek a természete, a gép-óriások eleinte alig fegyelmehető rendje is magyarázza, hogy a valóban amerikai tempó nem kimélhetett meg bennünket és közvetve közönségünket se bizonyos zökkenésektől, amelyek muló késések és némely technikai tökéletlenség alakjában jelentkeztek. Valamennyi gépünk általában is csak vasárnap tudott a munkasorba állani. Jelenjünk közönségünknek, hogy minde nehézségeket sikerült lebirnunk és immár a *Budapesti Napló* formai szépsége, megjelenésének pontossága és rendje igyekszik sok esztendőre elfelejtetni néhány nap apró kalamitáit. Tartozunk vele azonban, hogy olvasóinkat megkövessük ez elháríthatatlan kis bajok okán is, hogy megköszönjük szíves türelmességüket, amely az óriás tömegekben levő nemes igazságöszönnel rázkódtatás nélkül juttatott tul bennünket a küzdelmes alkotás ez utolsó állomásán is.

Budapest, 1904. április 19.

Vézi József, Braun Sándor.

Levél

az Nagyságos Fejedelemtől és az Felséges Királytól.

Rodostó, Anno 1904. 19. április.

Édes néném,

hála legyen az istennek, hát legyen isten! Mert imé csuda történék, látja ked. Vagyon feltámadás. A Marmaratengeter megzudula, a föld méhe megdobana valami ámulatos nagy esetnek miatta és én felébredék abbul az nagy mély álombul, amiben estem 2. octobris 1762. Érzem lelkeimmel, édes néném, ked is feltámadott ott Zágónban. Erdemes megújfént élni. Kednek szemei csak kápráznak az nagy fényességben, nem is tudja ked, édes néném lelkem, mi történt. Hadd írjak meg mindeneket kednek.

Látja ked, mindég mondta ked, miért mulatom el az amnesia-kérést, mert lehetetlen ezeknek az szegény raboknak, hogy szabadságokat ne sóhajtásák, és hogy lehet olyan módot találni abban, hogy megszabadulhasanak. Mindéttig azt felelém erre: miért mennék mi Magyarországon? Ha lehet mód, megérkezhetnék annak ideje maga-magától is. Hát imé már meg is érkezék az idő. A legnagyobb idő, ami valaha bujdosásban bujdosókra, idegenben megholtakra, otthon valókra, mind az egész szép árva magyar hazára megjeljesedett. Okosan is mondotta volt Solon, hogy: Nemo ante mortem beatus. De halála után mindenki boldog lehet. Látja ked, most már mink szegény bujdosók is boldogok vagyunk. Kik előbb szaporitánk az levegőget sóhajtásainkkal, most ne csudálja ked, hogy felvidulván az nagy örövendezésben, az egekig harsogjuk ujjongó szavainkat, sirván-nevetvén egyazon minutumban.

Mert üssék meg a dobot, fujják meg az készült édes néném, már mi készen vagyunk. A gálya, az nagy, szép, virágos

vizihintó, aki urunkat fogja vinni, itt legyen. Mi magyar királyunk, a jó király, a legjobb király, a legbölcsőbb király küldé azt a szép virágos vizihintót szegény urunkért, most már boldog fejedelmünkért, néhai való jó Rákóczi Ferencért. Áldassék emléke, valamintség áldassék a nagy király neve örökkön-örökké.

Gyujtsanak, édes néném, nagy örömlángokat, lengessenek lobogókat Megyünk haza, édes néném, megyünk. Élve elszakadtunk, holtan hazatérünk, hogy ott éljünk tovább az haza szent porában.

Nem is tudok ám írni az örömben. De minelőltte elvessem a pennát, azt üzenem kednek és mindeneknek az otthonvaló levőknek, az röpülő fecskéktől, hogy most már szép idő vagyon.

Jó reggelt, édes néném.

Mikes Kelemen.

Másolta: (J. a.)

Budapest, április 19.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Április 15-ikén új előzetés nyílt a *Budapesti Naplóra*. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előzetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személt hírek. *Frigyes* főherceg, Izabella főhercegné leányával Berlinből Bécsbe érkezett. — Gróf *Khuen-Hederváry* ő felsége körüli miniszter ma Budapestre érkezett.

— A király nyári programja. A király tudvalegőleg e hó 26-án Budapestre érkezik. Május 10-én udvari bált ad. Bécsből érkező s állítólag az udvarhoz közel álló körökből származó értesülés a király további nyári programjára nézve a következőket mondja: Az idén először fog megtörténni, hogy a király a nyár legnagyobb részét nem Ischlben hanem Eisenerzben tölti. Az ischli tartózkodás csak rövid ideig fog tartani. Eisenerzben fogadja az uralkodó a perza sah látogatását. A sah tizennyolc napot fog ott tölteni. Hogy a király az idén Ischl helyett Eisenerzbe választotta nyaralóhelyül, annak részben klimatikus viszonyok az okai, részben pedig az, hogy Eisenerz sokkal alkalmasabb pihenőhely, mint Ischl. Ezzel az értesüléssel ellentétben, a *Neue Freie Presse* azt jelenti, hogy a király rendes nyári programján teendő változtatásokról eddig szó sem volt.

— A szász trónörökös Magyarországon. *Drezdából* jelentik, hogy a szász trónörökös júliusban gyermekeivel együtt Táraúföldre utazik, ahol hosszabb időt fog tölteni.

— A dán trónörökös pár Bécsben. *Bécsből* jelenik, hogy ő felsége ma negyedórás látogatást tett a dán trónörökös párnál. A trónörökös azonnal viszonzta a király látogatását.

— Az ötvenedik évforduló. E hónap 24-ikén vasárnap lesz ötven esztendeje, hogy *Ferenc József* király oltár elé vezette a megboldogult Erzsébet királynét. Ezt az emlékünnepet a király a legnagyobb csöndben fogja megülni a laizai kastélyban, Mária Valéria főherceggasszony és *Ferenc Szalvátor* főherceg családja körében. *Gizella* hercegnő Münchenből szintén Bécsbe utazik, hogy atyja mellett legyen a nevezetes évforduló napján.

— Rendjeladományozások. A király *Belosevicz* Istvánnak, Vasasdvármege alispánjának a közigazgatás terén tett bü és buzgó szolgálatai elismerésül a III. osztályu vas-koronarendet, dr. *Bogulicz* Iván vukovári megyei orvosnak a közigazgatás terén teljesített hasznos szolgálatai elismerésül, a *Ferenc József*-rend lovagkeresztjét adományozta.

— A király — a nemzetnek. Ami titkon és gyéként emberöltőn át élt a magyar lelkekben, majd hangosan nyilvánított óhajta lett mindentek, valóra vált. II. Rákóczi Ferenc hamvai nosokára lithon fognak pihenni. Hazahozta a magyar király kétszáz éves számívetéséből. Ennél szobajándékot nem adhatott a király a nemzetnek, bizonyosság rá az a határtalan öröm és lelkesedés is, amelyet a király kéziratának híre kiváltott a fővárosban az emberekből. A kilőtt nyíl gyorsaságával terjedt el mindenütt, mit izent a felsőges ur első tanácsadóját után a nemzetnek és mert Rákóczinak tisztább ragyogóbb alakja nincsen történelmünknek, még tisztább és nagyobb volt az öröm annál, amelyet a tiz szobor adományozása okozott. Ő felsőge hosszabb távollét után e hó 20-án érkezik haza s az bizonyos, hogy olyan lelkes fogadtatásban lesz része, amely méltó köszönet lesz gyönyörű elhatározásáért. Annak a megdicsőült nőnek szöleme tanácsolta bizonyára, akivel éppen most ülte volna boldog aranylakodalmát az öreg király...

A függetlenségi pártban is lelkesedéssel eslegelték e nagyszerű eseményt, amely méltán zárja be a kurvivilág kétszázados emléktüneteit. A pártban újabb nemzeti lelkesedést várnak Rákóczi hamvainak hazahozatásától és a király elhatározását úgy tekintik, mint a nemrég lejárt máfőléstől kezdve nemzeti küzdelemnek diadalát.

— József főherceg betegsége. József főhercegről az utolsó napokban nyugtalanító hírek terjedtek el. A főherceg, mint illetékes helyről jelentik, egészen jól érzi magát nvaralójának parkjában mindennap hosszabb gyalogsátat tesz, kikocszik a városba és annak környékére. Az állapotáról újlag elterjedt hírek arra vezethetők vissza, hogy e hó elején egy-két napig az orvosok rendelkezése nem hagyta el szobáját, mert az akkori szeles idő nem engedte meg, hogy a kastélyt elhagyja. Amikor a király meglátogatta, József főherceg ágyban fekvő beteg volt ugyan, de állapota komoly aggodalomra akkor sem adott okot, miért is akkor bulletin kiadása nem volt szükséges. Némely nappal ezelőtt a főherceg *Klotild* főhercegnővel és *Eraszmet* főhercegnővel kocsin cantridai birtokára is kirándult és visszatértekor is jól érezte magát.

— Rákóczi hazajön. Majdnem kétszázados számívetés után visszajön a fejedelems. Vissza a magyar hazába, hol milliók szeretete és lelkesedése várja. Es neve mellett még egy nevet áldanak az örömlükben köszönzők, a lelkesedésükben ujjongók. A magyar király nevé, kinek szíve összedobban a magyar nemzet szívével és egyik legszebb álmát valósította meg fejedelmi szavával. Jön a nagy számívetés és milliók várják szívesebben örömmel. És milliók lelkében elevendik meg az ő dicső életének folyása. Gyermekeknek és agnak tekintete a nagyéagos fejedelem aukján csúng. Mindenek őt látják ma. Őt, a mint buzdító szavával, hódító megjelenésével, lángoló hazaszeretével azt a 200 gyalogostól és 50 lovasból álló, rossz parasztpuskákkal felfegyverzett csapatot, mely Lengyelországból való visszatérésben, 1703. június 15-én Kinnec faluban fogadta, csakhamar hatalmas, a császáriakat örökös rettegésben tartó seregge növesztette. Es rajta függ a neve a magyar millióknak, aki hosszú nyolc éven át kápráztatta a világot azzal a csudával, hogy mint lehet a lelkesedést, a személyes bátorságot sikerrel szembeállítani a katonai képzettséggel, a taktikai tudással, az ágyakkal, a tökéletes puskákkal és mindazzal, amivel egy világhatalom indul a háboruba. Es kinek szívet ne fogná el meghatottság arra emlékezve, hogy milyen méltósággal és fenséggel állta meg helyét a megpróbáltatások nehéz napjaiban, a mind szaporábban hulló súlyos csapások közepette. 1711. február 21-ikén sereg nélkül, pénz nélkül indul Lengyelországba, majd Franciaországba és itt a szemkápírató pompa és fény közepette — nines eszki, aki jobban lebilincselné a tekinteteket és mélyebb hatást tenne a lelkekre, mint ő. Es mindezt csakis az ő nagy tulajdonságaival, szellemi kiválóságával, szívének, lelkének ezernyi ékességével. Es minél sötétebb árnyak borulnak rá, annál fényesebben tündöklőnek csak a kincsei. Könyv gyűlt a szemébe annak, aki redostói életére emlékezik! A fejedelem, a nagy ur és a visszavonult remete, a szenvedő vértanú vonásai csudálatos harmóniává egyesülnek viselkedésében. Környezetére úgy hat, mint király, és úgy hat, mint főpapja. Kárpótolja őket a hazáért, a szabadságért, mindazért, amit fölfájdítottak, mindazért, amit otthon hagytak az édes magyar földön. Mert benne minden megvolt. Kíráradt a szavából, kisugárzott az egész lényéből. Csak akkor borult kis udvara fájaira igaz sötétség, mikor 1735. április 8-ikán örök álomra hajította fáradt fejét. Azontul egyetlen megnyugtatójuk, vigaszuk az volt, hogy közel vannak megszentelt hamvaihoz. Közel a kis galatai templomhoz, ahová leg-odaadób hibe: Mikos Kelemen szállította őket 1735. július 6-ikán. Majdnem kétszáz év tel: azóta ek Es minden múlt évvel nőtt a magyar millióknak iránta való szeretete, érte való végtelelen ragjongsága. Hosszu-hosszu évek óta áldódik arról, hogy lithon léssa imádot bálványát. Es a mint ő maga is egy szép, nagy álmért küzdötté végig küzdelmét, ennek az álomnak is akadt merész hőse Es szintén kurac ember, Rákóczi sereghez méltó. . . Ki ne ismerné, ki ne áldaná őt is ezen a nagy napon? *Thaly* Kálmánt, Rákóczi késői bajnokát! Es ki örülne széles e házában ma jobban, mint ő, mikor a királyi szó csodát tett, mikor a régi álom megvalósult, mikor a nagyéagos fejedelem utnak indul — hazajelöl!

— Sub auspiciis. Az egyetemen ma szép ünnepség volt, négy fátalembert avatnak doktortá *Károlyi kétszázados*. A főlatot-tak: gróf *Héderváry* Sándor, ifjabb *Márffy* Ede, *Tóth* Károly és *Tóth* Lajos. A díszes ünnepély délelőtt 11 órakor kezdődött az egyesem aukában, amelyet díszes község töltött meg. Ott voltak: gróf *Héderváry* Károly, *Márffy* Ágoston nyugalmazott államtitkár és *Tóth* Lajos kunsis téri osztálytanácsos, a főlatatadó újak apja; ott volt gróf *Szechenyi* Béla, *Zselenszky* Mihály államtitkár, *Molnár* Viktor államtitkár, *Sarkány* Samuel püspök, *Szekely* Ferenc koronagyűző és sok egyetemi professor. A király képviselőjét, dr. *Berzeviczy* Albert közoktatásügyi minisztert az egyetem tanácsa fogadta. A miniszter után elfoglalta a helyét a tanács is: *Heinrich* Gusztáv rektor, *Balogh* Jenő, *Balogi* Aladár, *Brenay* Béla és *Eötvös* Árpád dékánok. A négy jelölt az emelvény egyik sarkában ültek. Gróf *Héderváry* sárgaszínű, *Tóth* Lajos sötét dzsmagyarba, *Tóth* Károly buvárhadnagy, *Márffy* Ede tüzérségi uniformisba öltözött. A miniszter *Heinrich* Gusztáv rektor üdvözölte, utána pedig *Balogh* Jenő jogkari dékán ismer-tette a négy ifju eddigi pályafutását, majd szép beszédet tartott az ifjakhoz. Ezután a főlatatandók bemutatják doktori értekezéseiket, majd felkérték a tanácsot, hogy avassa el őket doktorokká. Erre a rektor letéteite velük az esküt, *Balogh* dékán felolvasta a főlatatandó beszédet a tanács tagjai kezét fogták a már főlatatott ifjakkal, akik a miniszter asztala elé vonultak. A miniszter erre beszédet intézett az ifjakhoz. Hosszabban fejtegette a király gyűlöletének jelentőségét, majd beszédét így fejezte be:

Legyen végül e gyűlölt sálaga törheletlen büsögnöknek a hazához és a haza szolgálata-hoz, mert a hazát mindnyájunknak, barmany hivatas terén működőnk, s elgádnunk kell, szolgáljunk gondolatunk, érzelmeink és tetteink legjavával; a hazát hiven és odaadón

szertünk kell nemcsak akkor, amikor jótéte-ményekben részesülünk, amikor közéletének áramlata a magába emel, amikor jölete és virágzása a mi jöletünknek s bo dögagunknak is legerősebb támasza; a hazát szeretünk kell akkor is ha féresmer és mellőz, akkor is ha földjén a sors üdözöttel vagunk, akkor is — és akkor leginkább — ha magára a hazára súlyosan nehezedik rá a sors teza. Mint e négyes hőseg ogadalmának jelvényét s egész életpályájuk első gondja örzendő kincset nyujtom át önöknek teleges urnak emlékadományát.

A miniszter beszédét nagy tetszéssel fogadta a közönség. A rektor zárbeszedében megköszönte a király kegyét és a miniszter megjelenését s ezzel a szép ünnep véget ért.

— Balneológusok Tisza Istvánnal. A balneológusok kongresszus husztagu küldöttsége dr. *Tauer* Vilmos egyetemi tanár vezetésével tiszteleggett gróf *Tisza* István miniszter-einknél. A küldöttség vezetője arra kéré a miniszterelőnököt hogy legyáltsa végre a regna megígért fürdőfürren javaslatot és a hazai fürdőkrol és ásványvízokról kimerítő, a lamilag szerkesztett törvénykönyvet álltatszon össze. A miniszterelőnk megígerte, hogy a legrövidebb idő alatt intézkedik jog.

— Oszkár király és a magyarok. *Oszkár* svéd király, mint *Fiumeből* távlatotnak tegnap az abbaziai *Vila Jeanetteben* ebédet adott. Erre az ebédre hivatalosnak voltak: *Sachs* ellentengernagy *Walthier* Gula Budapesti, mint az abbaziai *Adria Club* elnöke és a hatóságok feje. Ebéd közben a király szárnysegéde ebéscsere *Walthier* Gyulának, hogy a király énk szimpátiát érez Magyarország iránt; *tanu is már magyarul* s magyar irodalmi termékeket fordít svéd nyelvre. Ebéd után *Oszkár* király *Sachs* tengeragygyal és kíséretével *Fiumeba* ment. Ott az *Esterházy* hercegi család, továbbá *Zichy*, *Hoyos* és *Kinsky* grófnok kíséretében meg-nézte a *Carpathia* gőzöst.

— Amerika a bevándorlás ellen. Az Egyesült-Államokban, ugy látszik, teljesen félreértették, a kivándorlást szabályozó törvényünk és a Cunard Line társasággal kötött szerződés intencióit. Az amerikai lapok egy „magyar invazió” rémeit festik a falra és a közhatalmatnak befolyása alatt a kormány, mint Washington-ból jelentik, a képviselőházban ma törvényjavaslatot nyujtott be, amely a kivándorlási törvény módosításával egyenesen a magyar kormány kivándorlási akciója ellen irányul. A javaslat meg akarja akadályozni azt, hogy a külföldi kormányok kedvezményekben részesítsék a nem amerikai gőzhajós társaságokat. A törvényjavaslat előírja, hogy a nem amerikai hajón érkező bevándorlótól *harminc dolláros adópótlékot*, továbbá *há: dallányi fejadót* szedjenek be. Egy másik washingtoni távirat azt jelenti, hogy *Henze/müller* László monárkiánk nagykövete *Hay* külügyi államtitkárnal látogatást tett. A nagykövet hosszabb beszélgetésben tárgyalt a kivándorlás kérdésén s megjegyzte, hogy hivatalos lépéseket nem tesz, csupán azt a téves fölfogást akarja eloszlatni, amely ugy látszik, hogy az Egyesült-Államokban a magyar kivándorlás kérdésében uralkodik.

— Kereskedők gyűlése. A *Budapesti Kereskedelmi Testület* ma délután tartotta rendes évi közgyűlést *Hérl* Tivadar elnöke alatt. Az em-ki megnyitó beszéd után előterjesztették az igazgatóság jelentését, amely dr. *Dalmaty* Bélaának, a testület jogtanácsosának munkája. A közgyűlés a jelentést egyhangulag tudomásul vette. A zárszámadések és a költségvetés megállapítása után megajelték a választásokat. Elnök lett: *Hérl* Tivadar. Elnökök: *gárdonyi* Neumeán Frigyes és *lovag* Falk *Zsigmond*. Igazgatósági tagok: *Beimel* Jakab, *Breitner* L. *Zsigmond*, *halmi* Deutsch *Sándor*, *Geiger* B. *Zsigmond*, *Girardi* József *tata* Gold *Zsigmond*, *budai* Goldberger *Bertho* d. *Guttman* Ádám, *Hirsch* József L., *omoravicsai* *Heinrich* Ferenc, *János* Ferenc, *Károlyi* György, dr. *megyeri* *Krausz* Izidor,

Kerész Tódor, Klein József, Kahner Zsigmond, Kunz József, Ilenczfalvi Lixner Leó, szegedi Lukács József, Marton Ajas, Markó Albert, Mösmer József, Neuschloss Marcell, Oppenheim Emil, Rajner Kálmán, Simon Jakab, Schweiger Márton, Schulz Manó, Szgund Gusztáv, Spitzer Ignác, Szimon István, Tscnogl Henrik, Uhl Sándor, Vogel Gyula, Waul Béla és Waidhauser Adolf.

— **A hus drágulása.** Ma a parlamentben tették szavát a hus drágulását, holnap a fővárosi közigyelés fozja szánomkérni a tanácsot, hogy mit töl a mézárások támadásának ellensúlyozására. A polgármester ma magához kéréte Melly Béla tanácsost, a közlekedési ügyosztály vezetőjét és informáltta magát a mézárások teljesen megokolatlan akciójáról. Sajnos, nem sok jót várhatunk a hatóság eljárásától, mert a városházán érthetőnek találják a hus drágulását, a marhavásári konjunkturák miatt, amelyek átlag három koronával emelték az előlhatárát a közlekedési ügyosztály szerint a hus drágulásának oka az, hogy Magyarország marhaállománya a belfogyasztás számára is elegenden Szerb állatok behozatala nélkül Magyarországon horribilis husárakat kellene fizetni. A husdrágulás megakadályozása céljából az ügyosztály szerint, kormányintézkedéssel meg kellene nehezíteni (?) a marhahízvitot, de a lehathatónyabb segítség az volna, ha olcsóbb élelmiszerre ethoznának forgalomba. Az ügyosztály első sorban a lóhúsra gondol és sürgösen föl akarja építeni a lóhúsvágóhidat, amelynek tervei már készen vannak. Azonkívül felekedendő volna a földmívelésügyi miniszter, engedje meg a sertésbehozatt Horvátországi és Galiciából, tehát sertésvesztes helyekről. Azien le kell szállítani a vadhus fogyasztási adóját. Szóval, akkor a marhahus csak a gazdasági asztalára kerülne és a lakos ág szászerei elvedjenek meg a lebonkózásra megérett lovak husával. Gyönyörűségus állapot volna ez, kigunyolása Budapest admisztrációjának. Ilyen körülmények közt csak a kormánytól és a főváros képviselőtestületétől várjuk a lakosság érdekeinek megvédését.

— **Letartóztatott házasságközvetítő.** Megemlékeztünk már Sattler Sándor budapesti házasságközvetítő ügynök bűnös manipulációjáról. Sattlernek a Sziv-utóban volt házasságközvetítő irodája s a életet a külföldi apokban közfétett nagyhangu hirdetésekkel csalta lépre. Mindig olyan menyasszonyt ígért, akinek legalább száz ezer korona hozománya van. Mikor valaki elmentek Sattlernek első dolga volt, hogy költségek fejében 100—150 koronát kicsahon töl, de a házasság dolgában semmit sem tett. Ha aztan valaki a rendőrséggel feyenygetőzt Sattler megérte hogy visszahívtat a pntet, azonban mindig csak az ígérétnél maradt. Erre most többen fejelentették s a rendőrség ma letartóztatta Egy ediacsi szalóbebi alkalmozot 150 egy zörcsi orvos 100, egy berlin ezredes 490 s egy schppensadti kereskedő 300 korona eiskasszája miatt tett ellene fejelentést

— **Staub Mario emléke.** Dr. Staub Mária emlékére a tavasz közp gyakorló tóg muzium tanári kara ma délután gyászünnepélyt rendezet meg et rekven elzött meg. Az ünnepepen Dr. Bailes Ferenc igazgató megható emlékes-éd es az ő elhunyt munkás életerő s érdemeiről. Utána Haastler Adám gyakorló tanár elhunyt vezető társának tudományos működését méltava vegül pedig Szentesi Mersé Jeni VI-ik osztályu tanuló a tanítványok háas kgyeület teimcsotta.

— **Elhaláozás.** Császár Ferenc, a magyar totalitár igazgatója hatvanhárom éves korában meghat Budapesten A meghádogult 1839. december 26-án születet Zágrabbán ő volt az aki a totalitáron intézményvet meg-hosítottta Magyarországon Sarkány János Ferencot együtt ő állította föl az első totalitáziót méz a Soroksári-úti lévesenyterén és a zsokeklub házi kezesbe véve a totalitárt Császár nevezte ki igazgatójává és ebben az állásban megmaradt halálig. Aleinőke volt a Katolikus Köznevelési tanács tagja

a Szent István-Társulatnak, pártolója minden jótekonyságban és az ő ármelija a segélyeknek. A gyászcsalostallan részvételt kélt a leg-szelebbes körökben. A eszládnai a kormány köréből az ariatokráciából s a társadalom egyéb előke ésegeinek sorából már eddig is igen sokan tezték ki rés véttüket, a ravatát pedig a szebbnél-szebb koszorúkat egész töm-megé berijja A szerdai temetésen képviselve lesz a földmívelésügyi miniszterium a Magyar Lovaregyesület, az Urlovasok Szövetkezte a Szent István-Társulat a Magyar Athletikai Club, a Budapesti Kaholikus Kör és a Magyar Irók Szegélyegyesüete.

Dániel Máriót ma délután kísérték örök nyugalomra nagy részvét melien a Vécsevutcai gyászszobából Az elhunyt családja iránti részvét a legmegpeztásabb módon nyilvánolt meg ameknyiben polihák és társadalmi életünk előke ésegei részint személyesen részint level után fejezték ki részvétüket Ezenkívül az ország minden részéből, kivált Erdélyből és külföldről is küldtek részvétnyilvánításokat és koszorúkat. A temetésen megjelentek Leng Lajos és Dániel Ernő, Vörösi László és sokan mások. Az egyházi szerzést Zalkovics Béla kaplan végezte majd megindult a menet a kerepesi-úti temetőbe ahol a halottal örök nyugalomra helyezték.

Kepf Manó, a Goldberger Samuel F. és Fiai nagykereskedősegnek tisztviselője a koronás aranyvérdemeteresi tulajdonosa e hó 19-én meghat bosszas szenvedés után 70 éves korában. Az e hivatást főnökei, karársai és befelelői nagyrabecsülnék tisztas munkaságáért.

Ma meghat Budapestén Biró Sándor a légkariel éleli iroda karnecseje Peleségén kívül gyasolhák lenvát Biró Lili operabékeső és Terecz. férjezett Kürra Nandorné. Temetés esőürörök dé után 4 óraker lesz a rákos-keresztúri izraelita temető halottas-házában.

Konstantinápolyból táviratozták, hogy Emanuel örökös katolikus páriárka tegnap esse szívvelbűdésben elhunyt.

— **A vasárnapi munkaszünet.** Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter ma déle óta a képviselőházban a vidéki kereskedők küldöttségét fogadta Nevükben Kóranj Dezső szombathelyi kereskedelmi egyesületi elnök arra kérte a minisztert, hogy a vasárnapi munkaszünet megkezdésének idejét a kereskedők számára általánoson vasárnap déli tizenkét órára rendelje el. Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter válaszába, hivatkozott arra, hogy a vasárnapi munkaszünet tárgyában kiadott rendelet ellen számos panasz és mindenféle felszólalás jut nap-nap után kezeltet.

Ez, ugymond azt a meggyőződést érlelte benne, hogy a vasárnapi munkaszünetről szóló intézkedéseket revisió alá kell venni, először azért, hogy teljes megnyugvas aljon be e tekintetben, és másodsor a ért is. mert látja a mindennapi életből, hogy ezen intézkedéseken alig lehet eligazodni. Ezért elhatározta hogy a vasárnapi munkaszünet revisiójának kérdésével foglalkozni fog. Mithogy azonban nem akara hogy meglepetésszerűen a kereskedők háta mögött törvények megkezdések, összeállitatta és kinyomatta ugy a hazánkban mint a külföldön ebben a tekintetben érvényben levő szabályokat. A munka készen is van már. A kérdést e munkáttal együtt az ipartanács elé tarta, amelynek néhány hét múlva alkalma lesz a kérdés tárgyalni. A tárgyalás menete az, hogy először az előkészítőbizottság fogja tanulmányozni a kérdést amely során a plénum elé kerül. Mithogy ennek tárgyasai nem maradnak ekkorban, a miniszternek nincs is szándéka azt a tők mögött tárgyalatni, az uraknak módorban lesz e tárgyalások során kivételesen kifejezés adni. A donányegyedáruság és a keresmák irant törvényeink semmit nem ólathatnak, hanem a pénzügyminiszter. Amennyiben az ipartanács tárgyasai során annak stfksége fog mutatkozni hogy az e tekintetben érvényben levő rendelkezés módosítottassanak, ezt a pénzügyminiszter ur figyeembe fogja ajánlani.

A küldöttség meggyugvással távozott a képviselőházából.

— **Esszacsag.** Irtabb Kriegl Ágoston tegnap veszte ostarhoz a Jézus szent szive templomában szentkirály-szabadjai Szentes Izabella kasszán.

Schulmann Ervin elvezette özv. Kunstlitter Lajosné leányát, Stefániát Budapesten.

— **A vízhiány.** Az a feszült kíváncsiság, amelylyel sokan várták a mai napot az új „egyiptomi csapás” napját, igen lolohadt. A dörmögő elégedetlenek is megbékélték. Hiszen a vízhiány ördöge éppen nem olyan fekete, mint ahogy a mi megrémült képzeletünk hitte. Sőt vízhiány nincs is. Hiszen mindon utcasoroknak meg van a maga számozott Mózese, aki csak megcsuvarja a rézecsapot s dől a friss, tiszta víz. Háromszázhetven ilyen ideiglenes kút van a főváros területén. Azokon a tájakon pedig, ahol a szegényebb néposztály lakik egymást éri a sok vízihordó kocsi, nehogy azok, akiknek tán nem volt elegendő edényük vizet gyűjteni, szükségét lássanak. Valósággal impozáns az a szervezet, amely a főváros félmilliónyi lakosát szolgálja vízzel. A gazdaságnyok valósággal megbánták a nagy óvatosságot, amelylyel a vízvezeték csapjainak elárását fozadták, megöltve vízzel minden megtölthetőt. Hiszen a háztartás gépezete egy pillanatnyi fennakadást sem szenved *Kajlinger* munkálatai folytán. A gyárosok, vállalkozók és szállodatulajdonosok a hidak budai oldalán nyitott kútakból kaphatnak elegendő vizet, míg s városi kocsik a néphgyeti vízvezeték közeik a vizet s e célból a tisztviselőlepen is megszorították a vízhasználatot. Az összerakott munkálatok pedig szintén igen jól mennek. *Kajlinger* Mihály ma reggeli jelentése, melyet a polgármesternek tett, így hangzik: Az éjjelre előirányzott munkákat bevezettük. A esőködtet reggel öt óraker megkezdttük. A mai munka is igen pontosan és szabatosan folyik. Az egyik medencét már három óraker bekapcsolták, a másakra hat óraker került a sor. Ugyanekkor ködtötték össze a két gépházat is. A munkálatokat ma a polgármester is megtekintette. Minden sz pen rendben megy tehát s a vízhiányok senki sem látja karát. Sőt az iskolásgyerekek hársányan éltetik, mert vasációt hozott nekik s most gondtalanul száguldták be a szép tavaszi utcákat.

— **Tweed kapitány.** New-York mellett egy tengerészkapitányt, igen sok évig jára ez a kapitány az Atlanti Oceannt míg végre megbetegedet s a menhelyre került. Itt busko sor lett, s magányosan jára az intézet kertjébe kerölve a többi lakókat. A napokban aztán átvágott nyakkal találták a kertben. Viasos volt hogy szegény pillanatnyi tébolyában élte meg magát. Mikor azonban az orvos megvizsgálta, a legnagyobb meglepetésére azt látta hogy a halot kapitány nő volt. És bár bajusznak vagy szakálnak még nyoma sem volt az arcon, sosa senki sem sejtette e titkot melyet erős, határozott, férfias vonások rejtettek el.

— **Egy öreg polgar adományai.** *Temesvártól* táviratozták hogy Sauer Antal, a város egyik érdemdes öz polgára 100 000 koronát adományozott a vakok intézetének létesítésére és 100 000 koronát a városi kórházalapjára és adományait már át s adta a polgármesternek. A nyolcvan éves nemeselkü öreg ur eddig is sokat tett a jótekonyság szögálatán, a többi közt 50 000 koronát adott a gyermekmenhely és 100 000 koronát a polgári menhely létesítésére.

— **Borzalmas lelet.** Az úpesti Egyediféle szeszgyarban borzalmas leletre akadtak ma délután. Az egyik kazán asó nyulását ma, mivel a kazán javításra szorult, kibontották a kőművesek s a kazán alatt lévő üregben egy munkásember oss esült holttestére akadtak. A kőművesek jelentést tettek az esetről a gyár vezetőjének, amely azonnal értesítette a kőkapitányt és a borzalmas leletről. Késő este ment ki Újpestre az egyik inspekciós rendőr tisztviselő a rendőrorvossal és a pesti-vidéki törvényszék vizsgálóbírájával. Egyediféle szeszgyárba hogy a vizsálatot megtartásák Eddig valóságnak látszik, hogy a szeszrecsésen ember — aki állítólag *Gassó* András, a gyár egyik munkása — par héttel ezelőtt, amikor a kazán nyílása ki volt bonvta, részeg állapotban bebujt az üregbe, hogy

kialudja mórát. E közben azonban befallak a nyúlást és a boldogalan ember valóssággal összesült a kazán tüzétől. Nincs azonban kizárva az sem, hogy büntény esete forog fenn s ezért a rendőrség folytatja a vizsgálatot s a holttestet felhozzák boncoltatni.

— **Enőkválasztás.** A *Bécs* és *Építés Egyesület* és közéleti szakszervezetek tegnap gyűlést tartottak, amelyen enők *Ozler Győző* e jelenében *Ney Béla* miniszteri tanácsost, építészti váasztották meg.

— **A walesi herceg Bécsben.** A walesi herceg és neje ma déutan hatodik óraker három napra az udvar átmozgatására *Bécsbe* érkezett. A vendégeket a király *Ferenc Ferdinánd*dal és több főherceggel fogadta. Künn volt továbbá az egész angol nagykövetség. Utközben viharos óváciában részeltette a közönség a királyt és vendégeit.

— **Kereskedelmi alkalmazottak közgyűlése.** A *Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete* ma tartotta a évi rendes közgyűlést. Az évi jelentés részletesen beszámol az egyesületek az elmúlt év folyamán teljesített tevékenységéről a kereskedelmi alkalmazottak társadalmi kulturális és humanitárius törekvései körül. *Schlanger* Mór titkár előterjesztette a múltévi zárómadást, amelyből kitértek, hogy az egyesület az elmúlt évben az alásnéküők segélyezésére és elhelyezésére 2429 koronát, az üdültélep fenntartására 1475 koronát fordított. Jelemtés segélyakció a volt azoknál az egyesületnek a *Parisi Áruház* katasztrofájának szerencsétlenül ártak és alásnéküvé váltak segélyezése érdekében kieltetett hatalmas mozgalmat is. Az egyesület esti sa tanfolyamát az elmúlt évben 127 kereskedelmi alkalmazott hallgatta és így az jelenleg a legnépesebb esti szaktanolyam. Az áhászóvezetőosztály 362 alkalmazottat helyezett el. Az egyesület vagyonszaporodása 6186 korona. Az egyesület üdültéleén a múlt nyáron 56 kereskedelmi alkalmazott elvett két-két héten át teljes elátást. A nagy tesséssel fogadott évi jelentés megvitatása és a feltevény megadása után megvitatást ak: *Zerkovits* Emil tiszteletbeli enők *Meisel* Gus táv enők. Végül az egyesület humanitárius és kulturális törekvései körül szerzett érdemeikért *Vássonvi* Vilmos országgyűlési képviselő és *Somló* Sándor tiszteletbeli tagokká váasztottak.

— **Öngyilkos politkál ügynök** *Bécs*ből táviratozzák: Ma reggel fél öt óraker az *István-téren* a dómtemplom egy fülkélében az otári kép előtt egy fiatalember több revolvergolyót röpített az agyába. A kórházba vitték, ahol rövid idő múlva meghalt. Az öngyilkos harmincegy esztendő bolzár ember: *Sakalov* Isván *Tirnóvóból*. Zsebében egy skatulya töltényt és cédulát találtak amelyre rá volt írva *Tirnóvóban* élő szüeinék címe és az a kérés, hogy a cédulához mellékelj két oografát adák át a szüleinek. *Sakalov* tavaly egy bécsi cégnél volt alkalmazva. Akkorlást mint a macedón forradalmi bizottság ügynöke is működött és egy csempészeti ügy következtében elvesztette állását. 1903. év augusztusában megjelent *Grigorov* állítólagos szófiai kereskedővel egy bécsi szállító-cégnél és ott *Grigorov* címére sürgőszállításra feladott hetven láda szöget. A cég vasutara adta a ládákat *Zimonyban* azonban kiderült, hogy a ládákan nem szög, hanem 5000 paron van. A céget hamis árufeladás miatt 13.500 frank bírságra ítélték, melyet a feladótól visszaköveteltették. Amikor *Sakalov* nesztét vette a dolgoknak megszökött *Bécs*ből, ahová csak néhány nappal ezelőt tért vissza, hogy öngyilkos legyen. A töltényeket tartalma ó ladak még mindig *Zimonyban* hevernek.

— **A sorzás.** A *Mária Terézia*-kazárnyában most a harmadik korosztályos legényseget sorozás kezébe az é hó 21-éig, amikor is az ödegenek állomása kezdődik. A sorozást 3-án fejezik be.

— **Fuvarosok bérmozgalma.** A fuvarosokcsisok erősen szervezkednek mert a múlt évi sztráka a kamával elfogadott köveéseket a munkaadók nem tartották be. A fuvarosok ma adák be köveéseiket a munkaadókhoz s ha máus elsejeik kedvező választ nem kapnak, kitör a sztrájk.

(x) *Ayres* új *Bitschie*, *Flemming* lawnlennis ütők *Kertész* *Todorán*l.

Sztrájkolnak a vasutasok.

Budapest, április 20.

Ami napok óta, mint hihetetlen eshetőség kísértett, ma bekövetkezett. Sztrájkba léptek a vasutasok. A Magyar Államvasutak vonalain, nyílt helyeken, mértöldnyire a pályaudvaroktól utasokkal tömött vonatok vesztegelnek. A forgalom megakadt. A vonatvezetők befékeztek a mozdonyt s ott hagyták a gépet, aminek hűsége esküdtek, mint a katona zászlajának. Megdöbbenés szállja meg e hír hallatára a lelkeket. Az örök mozgás szimbóluma, a szüntelenül száguldó lokomotív áll mozdulatlanul. Az éjszakai vonatok már nem indultak el a nyugati pályaudvarról, *Rakoson* fegyveres erő, katonaság őrzi a mozdonyokat.

A legvégsőre való elhatározást a holnapi nagygyűlés beütése érlelte meg a vasutasokban. Az államvasutak elnökgazdái körrendelvényben tudatta az üzletvezetőségekkel, hogy a nagygyűlést nem engedélyezi, tiltsák meg tehát a vasutasoknak mindenütt, hogy április 20-ikára *Budapestre* utazzanak. A nagygyűlésre szabadjegyet senkinek sem engedélyezhetnek e rendelet értelmében az üzletvezetőségek. A gőcponti és helyi bizottságok e rendeletre egyhangulag azt válaszolták, hogy mindenki, akinek szerdán szabad napja van, felutazik *Budapestre*, meg egyezvén a kalauzokkal, hogy a vasutast, akár meg jege, akár nincs, elvíggyék a fővárosba. A ma délutáni vonatokkal már sokan meg is értek. Az országos bizottság nevében *Turchányi* és *Sallai* a rendőrségnél bejelentették a nagygyűlést, de a rendőrség a bejelentést, az elnökgazdátó tilalmára való hivatkozással, nem vette tudomásul. A vezetőség mindazonáltal értesítette a gőcpontokat, hogy a holnapi nagygyűlést — törtenjek bármi is — megtartják *Nehány* perc alatt betutotta ez a hír az államvasut minden vonalát, rettenetes izgalom támadt nyomában, s a távró száryán mindenüvé eljutott az utimátum: *Sztrájk! A vonatokat meg kell állítani!*

Az ultimátum villámgyorsan valósággá vált. A nyugati pályaudvarról nem ment ma éjszaka vonat, a keleti pályaudvaron pedig izgatottan várják a keleti expr szst. Mérhetetlen az izgalom a vasutasok és a közönség körében.

A keleti pályaudvaron.

A keleti pályaudvarról a vonatok rendes időben, pontosan elndtak az est folyamán, de az izgatóság eseményekről szó ó hírek egyremásra oda is elérkeztek az egyes szemézye és az utasok is megtudták, hogy a nyugati pályaudvaron zavarok állottak be hogy onnan nem indulnak vonatok. A hivatalszobákban, a Perronon, a várótermekben minden elé a mai napon történt váratlan fordulástól tárgyalnak lázasan az emberek s a magyar vasuti forgalomban beállott szokatlan helyzet a legénekebben foglalkoztatta a kedélyeket.

Künnösen fokozta az izgalmat az, hogy a keleti expresszvonat megérkezése elé is gürdültet akadályt a több helyen kitört vasuti sztráka. Maga *Ludvig* elnökgazdátó is, aki szakadatlanul résen volt, első sorban arra fordította minden figyelmét hogy a keleti express zavartalanul érkezék be a fővárosba. Táviratokat menesztett közbeeső a lo-

másokra, de mult az idő, s válasz nem érkezett a tudakozódásra. Tíz óra után még teljes bizonytalanságban voltak az expresszvonat sorsa felől s a személyzet körében az a kombináció merült fel hogy a megkérdezett és hallgatóság állomások személyzeje vagy szolidáris a sztrájkolókkal, vagy pedig valamely presszió alatt nem értesíti a központon.

A nyugati pályaudvaron.

A sztrájk kitörése este nyolc óraker lett nyilvánvaó. A 8 óra 20 percker érkezendő vonat nem jött be a nyugati pályaudvarra, hanem megállott *Rakoson*. Nyolc óra negyvenöt percker kellett volna megérkeznie *Farkányvárról* a vonatnak, de minthogy *Rakosnál* állította az előbbi vonat az utjat, ez sem jönetett be a fővárosba. A kilenc óra öt percker érkezendő *bécsi* gyorsvonattal ugyanez történt, valamint a kilenc óra 45 percker *Zsolnáról* jövő vonattal is. Az utasok reszint a villamoson, reszint pedig gyalog voltak kénytelenek beönni a városba, ami természetesen rendkívül sok kellemetlenséggel járt, különösen a podgyász miatt.

Esti 8 óra óta a nyugati pályaudvarról egyetlen egy vonat sem indult s nem érkezett *Százával* jöttek olyan utasok, köztük sok idegen akik elakartak utazni s a legnagyobb meglepetéssel láttak, hogy az ajtók be vannak zárva és senkit sem bocsátanak a pályaudvarra.

Daróczy állomásfőnök szobájában össze gyűltek az államvasut igazgatói és tanácsdók a teendőket telett. A legfontosabb dolog az volt, hogy a keleti expresszvonatot beterelejk valahogy a pályaudvarra. E vonat eé ugyanis a nyugati pályaudvarról egy mozdonyt szokás kiküldeni a *Ferencvárosba*, mely azt behozza. A nyugati pályaudvaron azonban nem volt egy mozdony sem és így a keleti pályaudvarról indítottak egy mozdonyt, mely kétórai késéssel behozta az expresszt.

A *füne-zágrábi* vonalon mintegy százötven vasuti tisztviselő, altiszt és vasuti szolga megröndanta a gyorsvonatot és jege nélkül érkeztek meg *Budapestre*. A kalauzok nem is kértek tőlük a jegyet.

Egy *Zágrábból* érkezett vasuti tisztviselő beszéli, hogy a sztrájk mar hetek óta elő volt készítve, még pedig olyan módon, hogy az egyes vasuti gőcpontokról titkos távirati jekekkel érintkeztek a budapesti központtal, mely ugyanily módon közölte a teendőket. Ugyanez forrás szerint 10.000 vasuti alkalmazott tett írásbeli fogadalmat a sztrájkba lépésre. Reggeire meg 3000 vasuti alkalmazottak érkezettek várják. A százötven tuntefő nesztét vette, hogy *Kelenföldön* nagyszámu rendőrség várja őket és úgy segítettek maukon hogy a *Ferencvárosnál* megállították a vonatot és onnan kisebb csoportokra oszolva, jöttek be a fővárosba. A nyugati pályaudvaron száz gyalogosrendőr van készenletben, mert a vasutigazgatóság zavargástól tart.

Rémhírek.

Az éjjeli órákban jelentik, hogy a forgalom reggeire minden vonalon megszunik. *Fünelből* két különvonat hozza a nagygyűlésre a vasutásokat. Az orient-expresszt ma este *Marcheggnél* nem vitték át a magyar vasutasok s a vonatoknak vissza kellett mennök *Bécsbe*. Mind e hírek e kései órákban ellenőrizhetetlenek.

Esti konferencia.

A holnapi nagygyűlés előértekezteté ma estére tüze ki a nagybizottság vezetősége. Az e értekezlet a Központi Demokrata Körben volt. *Turchányi* Pál és *Sallai* János éppen azon tanácskoztak *Vássonvi* Vilmos országgyűlési képviselővel, hogy minő álláspontot foglaljon el a nagygyűlés az esetleg kimondandó általános sztrájkkal szemben, mikor híre érkezett a körbe, hogy a sztrájk kitört. A zágrábi vasutasok leuázását megakadályozták, amiről ók táviratilag ér-

tesítették a gépontokat. Ez volt a jeladás a sztrájkra. A vonatok, a vasutasokhoz érkező hírek szerint, megálltak az állomásokon sok helyütt eloltották a jelzőlámpákat.

Fiume, április 19.

Az esti nyolcórás budapesti gyorsvonat indulását a vasutak sztrájk-mozgalmak késleltették. Negy tisztviselőt, a sztrájkvezetőket felfüggesztették. A mozzalom fő-vezetőjét, Lorber főrealmi főnököket le akarta tartóztatni a jelenlévő rendőrkapitány, de az ös-zes vasutasok, munkások és hivatalnokok órási zajjal követelték Lorber szabadonbocsátását. A rendőrkapitány végre engedett a város követelésnek. A főrealmi főnök az összes vasútiokkal vonatra szállt. Az utra kelt deputációban csaknem az összes szolgálatban nem lévő vasutasok is részt vesznek. A hangulat rendkívül izgatott.

Pezsöny, április 19.

Ma éjjel mintegy 200 vasuti tisztviselő, altiszt és szolgáló a főpályaudvar harmadosztályú várótermében összegyűlt, hogy a felkészülés dolgában állást foglaljanak. A gyűlést egyideig Ruml József állomástörök vezette, de visszavonult, mert a tanácskozás igen zajosá vált; helyét Papassy Elemér helyettes állomásfőnök fogalta el. A gyűlést egyhangúlag elhatározta hogy a török fizetés endezési törvényjavaslat ellen és az abban foglalt elveket visszautasítja. Végül szigorú szolidaritást fogadtak. A budapesti országos bizottsághoz táviratilag kérdést intéztek, hol és mikor lesz az országos tiltakozó gyűlés. Bathányi Tivadar országgyűlési képviselőt és Margulit Kálmán elnököt táviratilag üdvözölték.

Piski, április 19.

Az itteni vasutállomások már ma reggel megkezdődött a vasutasok sztrájkja. Az állomás egész személyzete, a főnököktől le az utolsó podgyászhozodóig, kimondta a szolidaritást s elhatározta, hogy a miniszter ama rendelkezésre, mely a holnapi nagygyűlést betiltja, azonnal sztrájkjal felelnek. A személyzet be is szüntette tüstént a munkát s Piskiből ma egyetlen vonat sem indult el. Az állomás személyzete táviratilag értesítette elhatározásáról az egész vonalat.

Felfüggesztések.

Az államvasutak elnökgazgatósága már ma napon több tisztviselőt felfüggesztett. Az egyes üzletvezetőségek részéről eddig a következő felfüggesztések jutottak nyilvánosságra: Faludi József anyalföldi állomásfőnök, Turchanyi Pál rákosi rendezőpályaudvari hivatalnok Salay János nyugati pályaudvari főnökhelyettes.

A nyugati pályaudvaron letartóztatták Lendvart Ede irodatisztát, aki a munkásokat és az altiszteket a munka abbanagyasására izgatta. Lendvartot bevették a főkapitányságra s csak holnap hallgatják ki.

Az államvasuti forgalmi szolgálat egy alapos ismerőjével tudósítónk az esti órákban érdekes beszélgetést folytatott. A szakember nyilatkozatát a következőkben ismertjük:

— A sztrájk híre váratlanul érte a budapesti központot. Ugy látszik, hogy előzetes összehangolás nélkül, az ország több pontján egyszerre következett be a munkabeszüntetés. A központban a legrosszabbtól tartanak. Az ilyen példák ragadósak szoktak lenni. A holnap elé nagy aggodalommal tekintenek. A mai napon innen elindult vonatkísérő személyzet egyértelműleg jelentette ki, hogy a miniszternek a holnapi nagygyűlésre vonatkozó tervét nem fogja respektálni. A kalauzok nem fogják jegyet kérni az egyenruhában Budapestre utazó vasutasoktól. Már bizonyos, hogy a vidékről több ezer alkalmazott készül Budapestre, akik

otthagyják a szolgálatot, hogy a betöltött gyűlésen részt vehessenek. Olyik állomást az egész személyzet otthagya. Itt Budapestben óriási a forrongás. Ha holnap erőszakkal szétverik a gyűlést, a vérontás elkerülhetetlen.

SZÍNHÁZ, ZENE

** Jubileum. Major J. Gyula, a sokoldalú és jeles zeneköltő, aki mint zenepedagógus is előkelő helyet foglal el, tegnapi zajos órák tárgya volt a Vigadó nagyszínházban, ahol tanítványai és tisztelői a mester nyilvános működésének huszonötödik évfordulóját ünnepelték. A tiszteletére rendezett díszhangversenyen Pap Zoltán országgyűlési képviselő beszédrel üdvözölte és több művész zeneszámokat adott elő, mind Major J. Gyula műveiből. A Magyar Női Karének-Egyesület karénekeket mutatott be. Recht Sándor tanár a hegedűversenyt, Van Lier gondnokművész a gordonkaversenyt játszotta, Scamparini Mára és Bleur Andorin hangulatos dalokat énekeltek, valamennyien ének háfással. Végül egy színtagú férfiak Major J. Gyula nagy zsebtárával fejezte be a zajos és lelkes jubileumot.

A jubileum befejezése után a Bristolban nagy szabású banket volt melyen a szereplő művészeket kivül a magyar zenevilág kitűnő ségei, barátjai, tanítványai mondtak szébbnél-szebb leköszöntőket. Sok száz üdvözlő sürgny érkezett, melyek közül érdekesebbek gróf Zichy Géza, Veredy tanfelügyelő, berlini híres boroszlói, drezdai zeneintézetek, zenei főiskolák, művészek és tisztelők üdvözlőjei. A tényleg ünnepély hatása alatt Berzevics Albert minisztert, Pap Zoltán képviselőt és Gobbi Alajos igazgatót táviratilag üdvözölték. Egyben elhatározták a jelenlévők, hogy a hangverseny taradhatatlan művészi dígységét, Gobbi igazgatót átrabban üdvözlik és köszönetet mondanak azért a buzgóságért, melyet a hangverseny művészi részét oly lényes sikerrel oldotta meg.

** A királynő férje. A párisi Athenészínház most hirdeti a Prince consort kétszázadik előadását és előrelátó, hogy ez a darab még túl fog tenni a L'Enfant du miracleon, amely ugyancsak az Athenében közel háromszázötvenszer került színre. Nálunk is ugyanabban a színházban a Vigaszínházban került bemutatásra ez a két darab. Az egyik, a Csodagyermek már juba láttuk, de bármennyire tetszett is, úgy látszik, nálunk is túlzott rajta. A királynő férje, amely, amint már a premieren is nyilvánvaló volt, egyikét hozta meg a legnagyobb művészi és anyagi sikereknek. Ebben legkiválóbb része van Kürty Klára, aki művészi egyéniségének egész kiválóságát és nagy tehetségének egész tartalmát vitte bele az alakításába, amely meghozta pályája egyik legszebb diadálját. A nagy vezető szerep társalgási részének egész elmésségét és finomságát éppúgy érvényre tudja juttatni, mint a fülbemászó dalok szépségét és Heltai Jenő dalszövegeinek ötletességét. Tanay Frigyes méltó párja ebben és énekekben is igyekszik megoldani szokatlan, de háas feladatát. Nikó Lina mint kacagató hercegnő, Hegedűs Gyula az exkirály lényes szerepében, Tapolcazy mint szemérmes hadnagy, Vendey mint klasszikus komkumu miniszter állandó derűltségben tartják jelenetükben a közönséget.

** A Mészáros-féle operapályázat. Néhai dr. Mészáros Károly annak idején 4000 koronás pályadíjat tűzött ki egész estét betöltő magyar tárgyú operára. A pályázat egyben sikertelen maradt és a kultuszminiszterium 1900-ban utab pályázatot hirdetett. A meghatározott határidőre három pályamunka, az Edua, Laczy és Petri Farkas leányai című dalművek érkeztek be az operajúriához. A bíráló-bizottság ma a pályázat ügyében ülést tartott és megállapította a beérkezett operák megírásának módját. A pályázat eredményét június hónapban hirdetik ki.

** A Királynőszínházban Reinhardt operettjének. A főközönség holnap szerdán délelőtt 11 órakor tartja meg a jelmezes próbát. A csütörtöki bemutatóelőadás jelen lesz

Reinhardt, a magyar születésű népszerű komponista. A bemutatóelőadás iránt nagy az érdeklődés.

** Színész-kongresszus. Az Országos Színész-Egyesület külső kerepesi-úti díszteremben ma délelőtt kezdődött az évenként szokásos színész-kongresszus. A termet szorongásig töltötték meg a fővárosi és vidéki szintársulatok képviselői. Az elnöki megnyitót követően több interpelláció hangzott el, majd pedig az elnökség és a tanács megválasztására került a sor. Az ezidei választásokat rendkívül sok iurusa mellékkörülmény befolyásolta és ennek tudható be, hogy a megválasztott tanácsosok névsorából a magyar színezetnek olyan köztiszteletben álló vezető férfiak maradtak ki, akik érdemeik, tekintélyük és ez állásban kifejtett eredményes működésüknél fogva elsősorban hivatottak arra, hogy a színezet ügyeit vezessék. Az eredmény aligha fog meglepégedést kelteni és már ma is sok jogos panasz hangzott el a nagyrészt méltatlan és a színezet egyetemének akaratát éppenséggel vissza nem tükröző választás felett.

Ditrői Mór tapintatának köszönhető, hogy a hiták legalább némileg reparáltak s hogy az idei tanácskozás nem ismételt egészen máskor kongresszus. A választások eredménye egyébként a következő: Elnök: Ditrői Mór, Alnökök: Molnár László és Pethes Imre. Tanácsosok, fővárosiak: Boross Endre, Pinter Imre, Thury Elemér, Rónaszégy Gusztáv, Vidor Dezső, Szirmai Imre, Kubos Árpád, Komor Gyula, Szabó József, Kovács Mihály, Kiss Mihály, Szivágyi Vilmos, Mihályi Ernő, Vincze János, Mészáros Lajos. Vidékiek: Hunyadi József, Szakács Andor, Tompa Kálmán, Heresi Gábor, Somogyi Károly, Komjány János, Rojz Odön, Nádaszy József, Csiky László, Hiavégyi Ernő, Szendrői Mihály, Feteleki Sándor, Keszler Ede, Bekéssy Gyula, Réthely Lajos, Fogi Gyula, László Gyula, Andorhy Péter.

A színészegyesület választmánya Ditrői Mór indítványára elhatározta, hogy a választmányból véletlenül kimaradt, kiválóan érdemes Feld Zsigmond s in gázgátot holnap tartandó rendkívüli ülésében dísztanácsossá fogja megválasztani.

** Népszínház. Vidor Pál igazgató szerzőltette Ledofszky Gizellát, a szépgang énekesnőt, akinek előbb a Magyar Színházban, utóbb a Népszínházban már jelentékeny sikerei voltak. A művész első fellépése pénteken lesz a Kornevilleti hangok Serpentejében. Ugyanakkor fellép Germain szerepében Káldy Mariska operabájosnő. A Sühanc felújítása pénteken lesz.

** Művészet. A József főherceg szanatórium-egyesület vezetősége tegnap Győrben művésztét rendezett. Rákosi Jenő nagyhatású előadást tartott a régi és az új nevelési rendszerről. Rákosi Viktor humoros anekdotákat adott elő az írők életéből, a közönség állandó derűltsége közben. Csillag Teréz nagy művészetileg szavalt, Medek Annuska gyönyörűen énekelte Balla Miklós új kölleményeiből olvasott fel nagy tetszés mellett, Kun Béa alkalmi verset szavalt és a kis Hajós Mariska primadonna paródiával nagy sikert aratott. A legközelebbi művészetet Aradon rendezik.

** Hangverseny. A Herceg Ferenc Társsaskör vasárnap délután az Adria-szálloda összes helyiségeiben hangversenyt rendezett lényes sikerrel. Saághy Teruska Krasznai Irén, Gónes Aranka Strasser Gizella, Márkus, Pajor Odön, Kubán Endre és Szöllös Gyula vették ki részüket az est sikeréből.

FŐVÁROS

(*) Emberséges munkabér. A fővárosi közgyűlésén Vasznony Vilmos országgyűlési képviselő nevezetes indítványt tesz. Indítványa így hangzik:

Mintthogy a szociális mozgalmak ujjában nagy erővel lépnek fel nálunk is; mintthogy az alacsony munkabérrel való versenyzés nemcsak a munkások, de az emberséges munkások érdekét is sérti; mintthogy közérdekelt sőt irányzat köztintzmény által nem támogatható; mondja ki a törvényhatóság, hogy városi munkálatok kiadásánál az árleltési feltételek közé jelveendő az emberséges

munkabér és munkaidő (fair wage) kikötése. Amely iparágakban a munkaadók közös meg- egyezésével árszabály létesült ez leg- en irányadó. Ennek hiányában a munkaad- k és munkások szervezeteinek megkerde- zésével állapítandó meg hogy mi az illető szakmában a helyi tisztos munkabér és munkaidő. A munkabérektől és munkaidőktől egy szakmák- szerint elkészített listárosom kimutá és évrő- évre a változott viszonyokhoz keppes- teül-vizsgálódó. Városi munka csak annak ad- ható ki, aki ajánlatában köte ez magat hogy munkásainak a bajstromban is vett ebers- ges munkabérnél kevesebbet nem fizet és az em- bers- ges munkadőre vonatkozó kikötést is elfogadja.

(*) **A Belváros szabályozása.** A belvárosi polgárság a belügy miniszterumbos fordul- hogy siettesse a Belváros szabályozását. A kereskedők arról panaszkodnak hogy tíz év óta halomra bányák a Belváros egy részét, de a rombolást nem követve építkezés. A Városházán és környéke ma is rendezetlen, drága és szép telkek tíz év óta beépítetlenül paragon hevernek. A mellányólistát érdeklő- kérés a Belváros csaknem valamennyi keres- dője alá írta.

Nyitlten.

A vízhiány alkalmából
ajánljuk a mohai

AGNES

forrást, mint természetes, szén-ásvány- savanyított, kútnál évről, ásványi a borvizet háztartások részére

1 1/2 literes palackban 36 f.-ért

az összes palackoknál visszatérőli ára 8 fill.

Így a víz csak 28 f.-be kerül.

Kapható minden jobb fűszerkereskedésben.

A mohai Ágnes-forrás kútállalata.

10 palackot hához szállít a (6 órára): **Édeskúty L.** csész és kir. udvari szállító

Telefonszám 16-22. Erzsébet-tér 8.

A Kristály-forrás ásványvíz ára a vízvezeték- elvételéig azaz az ideje alatt válto- zatlan. Ezt több oldalról hozánk intézett kérdés folytán köz- tudomásra hozuk.

Szt.-Lukácsfürdő Kútállalata R-T.

Még a legutóbbi időköz egyetlen víz sem volt egészen biztosan adagolható a vérköpésben, szivbajban és asthmában szenvedő embereknek, az újabb kísérletekből kiderült, hogy ilyeneknek egyedül a

MARGIT GYÓGYFORRÁS

„Margit-telep, — Bereg megye.”

víz ajánlatos fogyasztásra, a mely ezek mel- lett nemcsak a húgyszervek betegségeiben legjobb víz hanem a legkifűszert borviz, és enyhén sós íze miatt mindenki, még a legkisebb gyermekek is szívesen ves- zik magukhoz a gyomor és légző huru- tos megbetegedésénél.

Kapható minden gyógytárban és fűszerkereskedésben. Országos forrást:

ÉDESKUTI L. cs. és kir. udvari szállító, ásványvíz-nagykereskedő Budapesten.

(Az e rovat alatt közöltettek sem tartalmazzak, sem akadárt nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT

Bajnokversenyek. A Magyar Athle- tika Szövetség bajnokversenyei közül az idén a következő bajnokoknak kell győzelmüket megvédeniök

100 yardos síkfutás, védő **Mező Béla**.
120 yardos gátfutás, védő **Kovács Nandor**.
1/4 angol mérő des síkfutás, védő **Nagy József**.
1/2 angol mérő des síkfutás, védő **Nagy József**.
Távugrás, védő **Mező Béla**.
Magasugrás, védő **Danos Árpád**.
Su ydóbas, védő **Kozta Andras**.
Dis kosztelés, védő **Földi Nandor**.
Víz pó. (Ujonnan kirt baj- noksg)

Bécsi versenyek. Ma folyt le a bécsi versenyek ötödik napja. A szép idő nagy- számu közönséget csábított a Freudenhuba és az egyes futamok jó sportot nyújtottak a megjelenteknek. A nap főversenye a **Fenek- futam** volt melyet az általunk első helyen je ölt **Mardonald** nyert meg. Tehozszal **Jenkins** ellen. Furaa dolognak tartjuk hogy a fogá- dási listára Sorrento 1 1/2 oddsal kinaltak a bookmakerek, míg a **Planner**-istálló sokkal jogosultabb támasza **Jenkins** ö : 1-bez indult. A mai utamok egyébként a papírfórmának kedveztek és még csak azt kívánjuk meg- jegyezni, hogy jöleit eink közül négy ló győ- zőt, öt pedig helyre futott. A részletes ered- mény a következő:

I futam Moha (Shea) első. Santoy (Cle- mson) második Flving Dragon (Tara) har- madik, azután Roubal-Express, Weruuto, Verdun, Menvecke. To alizatór: 10 : 21. Helyreogadások : I. 50 : 72 II. 50 : 122. III. 50 : 100.

II futam Rabust (Cemson) első. Sa- lute (Bon) második Gilea (Souhey) harmadik. Azután Vergissmeinnicht Seritoga Ti- ninkó, A doret Foroly, Lagesta. To alizatór: 10 : 3 . Helyreogadások : I. 50 : 81 II. 50 : 171. III. 50 : 222.

III futam Mate+boy (B chler) első. Tyrann (Müburn) második Judita (Seideman) har- madik. Azután mardonos. To alizatór: 10 : 40. Helyreogadások : I. 50 : 2 II. 50 : 154.

IV futam Macd nald (Tara) első. Jenkins (Huxtable) második Bono modo (L wis har- madik. Azután Sorrento Totalizatór: 10 : 21. Helyreogadások : I. 50 : 71 II. 50 : 16.

V futam Pillangó (Martincovics) első. B. d. ent (Souhey) második Bona Grazia (Banc) harmadik azután Standard Tubcam, Cambridge, Parasit, Mind art Akarat, Ari- canus Derü, Coru. T alizatór: 10 : 43. Helyreogadások : I. 50 : 19. II. 50 : 132. III. 50 : 6

VI. futam. Testa (Huxtable) első. Feró (Poole) második. Sunyi (Cosmoora) harmadik. Azután Tann äuser, Figve em. Bor ska, Se- mmeringer, Pergamon Totalizatór: 10 : 20. Helyreogadások : I. 50 : 61 II. 50 : 75. III. 50 : 69

VII. futam. Gopár (Slinn) első. Prima (Poole) második Grunzinger (Varga) harmadik. To alizatór: 10 : 19.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **A Fehérkereszt panamája.** A Fehér- kereszt Általános Takarék és Helyszövetkezet a kebelében előfordult nagymérvü visszaélé- sek következtében teljesen tönkrement s csődbe került. A csődtömegmondónak dr. **Kovács Jenő** ügyvédnek jeljelentésére dr. **Csevegy** vizsgálóbíró leart óztatta **Radványi Dá- niel** t, a szövetkezet volt tktkarat. Radványi a letartóztatás ellen felvolamodást je ente t be a le artóztatást e rendelő bíró végzés ellen. A vadtanacs azonban a feltolyamodást el- utastotta.

TÁVIRATOK

Barcelona április 19. **Altonz** király ma reggel a Ba ear szigetekre utazott. Elutazá- sakor a lakosság lelkesen étette.

Bulgária és Törökország.

Konstantinápoly április 19. Az a lapje- lentés hogy katonai eg e ményt költötek Törökország és Bulgária, nem telet meg a va- lóság. Bugaria a költü egyezsrege vo- natkozó tárgyasok a kalmáva izvev ezeti a Jildit katonai egyezmény kötese birni és a s után már hajandó is volt erre, de végre is nem költöte meg az egye ményt mert az ismételt tanácskozás azt eredményezték, hogy az ill egye mény kötese nem volt a előnyös Törökország neve és az ajánlat visszautasította.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, április 19. **A Budapesti Napló** te- letjelentése) Eladatott buza (szévidéki) 78

—82 kg. 8.70—9.20 K. **Ross** lot szévidéki 72 —74 kg. 6.85—7.— K., **arpa** morvaországi: 7.50—8.50 K., magyar tengeri 5.45—5.65 K., Cinquantin 6.80—7.25 K., magyar sabb 5.40—6.10 K. válogatott 6.80 K.

Bécs, április 19. **(A Budapesti Napló** tudó- sitójától.) **A délutáni magánforgalomban** a zárlatok a következők voltak : **Osztrák hitelrészvény** 639.75. **Magyar hitelrészvény** 768.—. **Angol-Osztrák bank** 280.25. **Bécsi bankjegyesület** 512.—. **Union bank** 517.50. **Länderbank** 423.—. **Osztrák-magyar állam- vasut részvény** 640.25. **Déli vasut** 8.—.75. **Bibavogyi vasut** 4.450. **Északnyugati vasut részvény** —, **Dohányrészvény** 342.50. **Rimamurányi vasút** 485.—. **Alpesi bányárészvény** 465.75. **Májusi járadék** 99.80. **Magyar koronaáradék** —. **Osztrák koronajáradék** 97.95. **Lombard** 131.50. **Török sorsjegyek** —, **Német birodalmi márká** 117.27. **Nap-leon d'or** —.

Berlin április 19. **(Gubonaiúdsze.)** **Buza** májusra 171.50 márká (10 1/2 korona), júliusra 172.0 márká (10 1/3 korona). — **hoz** májusra 135.25 márká (7 9/4 korona), júliusra 138.25 márká (8-12 korona). — **Zab** májusra 125.25 márká (1 3/6 korona), júliusra 129.75 márká (1 6/2 korona). — **Tengeri amerikai mixed** máj- ra 110.25 márká (6 4/8 korona), júliusra 110.75 márká (6 5/8 korona). — **Spiritusz** 70 márká (arólvam — korona per 100 márká.) **Irányzat** bágyadt. Idő : hűvös.

Frankfurt, április 19. **(A Budapesti Napló** tudósítójának távi aaj.) **Arfo** yamok májusra. **Ésti forgalom.** **Osztrák hitelrészvény** 201.30. **Osztrák magy- ar államvasut** —. **Déli vasut** —. **N. meli bank** —. **Dacson** 0.8270 **Drezdai bank** 4.8. **Meriaui kereskedési bank** 1.1.—. **Geisnktrcheni** 10.30. **Harp- eni** —. **Laura-kohó** —. **Olasz járadék** —. **Hibernia** 196.20. **Az irányzat igen esendő.**

Berlin, április 19. **(Estiforgalom)** 4 1/2-os magyar ar nyáradék 98.40 **Magyar koronaáradék** 98.40 **Osztrák nit-részvény** 201.25. **Osztrák-magyar államvasut** 137.00. **Déli vasut** 4.—. **Északnyugati vasut** —. **Elbavogy vasut** —. **Orosz bank egy készpénz** 216.60 **aus hit elhradi** —. **Orosz bank- jegy** —. **Ultimo.** **Lombard** —.

New-York, április 19. **(Terményúdsze.)** **Zár- lat.)** **Gyapot:** **New-Yorkban** helyben 14.10 (14.—). **Aprisra** 14.72 (14.62). **Júliusra** 15.03 (14.02) **New- Orleansban** helyben 14 1/2 (14 1/2). — **Petroleum:** **Stand white** **New-Yorkban** 8.40 (8.40). **Stand white Philadelhában** 8.35 (8.35). **R-fined in Cases** 11.10 (11.10). **Credit Balances at Oil City** .65 (1.65). — **Zsír:** **Western steam** 6.95 (6.90). **Robe és Brothers** 7— (7.—). **Tengeri irányzata engedő.** — **Áprilisra** 55.— (5 3/4). — **Júliusra** —. —. —. —. **Szept-re** —. —. —. —. **Buza** irányzata tartott. — **Piros ósi helyben** 104.— (106.—). — **Májusra** 92 1/2 (94.—). **Júliusra** 90— (9 3/4). — **szepemberre** —. —. —. —. **Decemberre** —. —. —. —. — **Gabona** szállítási díja **Liverpoolba** 1.— (1.—). — **Kávé:** **fair Rio** 7. sz. 7 1/2 (7 1/2). — **Áprilisra** 5.90 (5.90). **Júliusra** 6.15 (6.20). — **Liszt:** **Spring Wheat** clears 4.15 (4.20). — **Cukor:** 3 1/2—3 1/2 (3 1/2—3 1/2). — **Ób:** 27.75—28.— (27.87—28.12). — **Réz:** 13.25—13.6 (13.25—13.2). **(A zárójeleiben lévő számok a tegnapi árszakt jelenik.)**

Chicago, április 19. **(Terményúdsze.)** **(Zárlat.)** **Buza** irányzata tartott **Májusra** 91 1/2 (92 1/2). **Jul- ra** —. —. —. —. **Tengeri irányzata engedő.** — **Májusra** 49 3/4 (52.—). — **Zsír:** májusra 6.50 (6.47). **Júliusra** 6.75 (6.8). — **Szalonna** short clear 6.62 (6.62). — **Sertésfűs:** **Júliusra** 12.22 (12.17). — **(A zárójeleiben lévő számok a tegnapi árszakt jelzik.)**

Kivonat a hivatalos lapból

— Április 19. —

Kinevezések. A pénzügyminiszter **Féjer Vilmost** osztályvezetővé, **Kiss Lajost** számyg kormokká ne- vezte ki. A közoktetésiügyi miniszter kinevezte: **Künni** **Károly** fogarasi **Broder** **Ouyia** **Reimhész** **Ar- pad** tanárokat a lipcai első kereskedelmi iskolák- hoz, **Lissák Jenő**, **Keller** **Laos**, **dr. Pukovics** **Sándor** és **Va er** **Laos** fogalmazó tanárokat rendes anárokká; **Sze** **dró** **Gyula**, **Sera** **Kslmán**, **Szilágyi** **Sándor**, **György** **Zsigmond**, **Lehotzky** **Pal**, **dr. P. P** **Lies**, **Huz** **Öb**, **Strach** **Jenő**, **Gyertyáffy** **Erné**, **Kardos** **Jadár**, **Borosnyay** **Károly**, **Ljos** **Ferenc**, **Grózer** **Rezsó** **Kausch** **Mihály**, **Nemes** **Guszav** he- lyettes tanárok i ideig enes rend s tanárokká.

Anyakönyvi kinevezések. A pénzügyminiszter **Baranyaváros** egyben **Szedák** **Bla** **jezzőt**, **Ber** **g** **várme** **gyében** **Mikola** **Károly** **segédjegyzőt**, **Bék** **várme** **gyében** **Nagy** **Józ** **ef** **községi** **irnokot**, **Bihar** **várme** **gyében** **cseni** **anyakönyvi** **kertüibe** **vésés** **János** **ker** **gyezőt** **rnokot**, **lu** **kaba** **pedig** **Albert** **E** **nó** **segéd** **e** **yzót**, **Bassó** **várme** **gyében** **a** **veresmaru** **anyakönyvi** **kertüibe** **Ga** **tsch** **György** **jezzőt**, **Lip** **6** **vár** **gyében** **a** **hár** **er** **vezet** **te** **anyakönyvi** **kertüibe** **Dual** **zky** **Anta** **he** **sz** **segédjegyzőt** **anyakönyv** **vezető** **helyettesé** **nt** **nevezte** **ki**.

Pénznemek.

u. v. oszt. arany	Német bir. hgyj	11.35	11.43
vert.....	(100 márk) 117.17/117.47/4		
Magy. v. oszt.	Francia hgyj.....	95.35	95.05
arany kör.....	Olasz hgyj.....	95.30	95.50
50 fr. arany.....	Római hgyj.....	94.75	95.50
50 márk. arany.....	Szlovák hgyj.....	91.75	92.75
	Rubel.....	253.50	254.50

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag lucerna magyar 46.—55.— korona, vörös aprószemű 40.—43.— korona, vörös erdőnyi —.—— korona, vörös búsági —.—— korona, középszemű 46.—49.— korona, nagyszemű 50.—56.— korona, Disznócsir: budapesti 62.50—63.— korona, vidéki —.—— korona, Táblaszalma: légen szárított vidéki —.—— korona, városi 4 darabos 52.—52.50 korona, 3 darabos 54.—54.50 korona, üstötű —.—— korona, Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 16.75—17.25 korona, 120 darabos —.—— korona, 100 darabos 21.—21.50 korona, 85 darabos 25.50—26.— korona azonnali szállásra, Szerbiai szokás szerinti minőség 16.—16.50 korona 100 darabos 20.50—21.— korona, 85 darabos 24.50—25.— korona Szilvaiz: szlovéniai 14.50—15.— korona, szerbiai 12.50—13.— korona, azonnali való szállásra.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén a spekuláció a német piacok penzviszony annak rosszabbodása és a parlament helyzet kedvezőtlen megítélése következtében nagyon tartózkodóan viselkedett. Az Alpesi részvényeknél a realizációs törekvések újabb erősebben léptek előtérbe. A bankértékek és kulcszócg nagyobb eladásokat eszközölt Alpisi részvényekben, mire ezek újra estek. Hitel- és Államvasut részvények az arbitrázs eladására némiképp csökkentek. Némi érdeklődés mutatkozott a Rudolf kohó és az Adra-részvények iránt. Az üzlet egyébként a legtöbb értékben zárta a napot nyugodt volt.

A déli üzsdén az árfolyamok csak csekély mértékben változtak. Berlin a bányáértékek némi javulás után való bágyadtságát jelentette. Török sorsjegyek keresettek voltak. Prágai vasmű 1930. Csehbania 1235. Brúxi kőszén 625. Bustiehrader lit. B. 1035.

Zárlat nyugodt, kedvelten Prágai vasmű 1930. A magánkamat 3—3 1/2 %.

Bécs, április 18. (Magyar értékek zárlata.) 4°/o aranyjárdék 118.40. Magyar koronajárdék 97.05. Tiszai és szegedi kölcsön-sorsjegy 162.—. 4°/o magyar földterhem eseti kötvény 98.25. Magyar hitelbank részvény 7.7.50. Magyar nyeresémi-kölcsön sorsjegy 208.—. Magyar leszámító- és pénzváltóbank részvény —.—. Kassa-oderbergi vasuti részvény —.—. Rimamurányi vasut részvény 424.52. Magyar kereskedelmi bank —.—. Magyar kukoripar 15.—. Magyar vasuti kölcsön ezüstben —.—. Magyar keleti vasuti állami kötvény 505.—. Magyar Jelzőlogbank —.—. Adria 501.—.

Bécs, április 18. (Osztrák értékek zárlata.) 4°/o papírjárdék 99.80. 4°/o ezüstjárdék 98.55—100.45. 4°/o osztrák aranyjárdék 119.40. Osztrák koronajárdék 99.55. 1880. sorsjegy 152.80. 1864. sorsjegy 281.—. Osztrák hitelsorsjegy 466.—. Osztrák hitelrészvény 640.—. Ango-osztrák bank —.—. Unionbank 517.50. Bécsi bankjegyetűlet 511.50. Osztrák Länderbank 422.0. Osztrák-magyar bank 1603.—. Osztrák-magyar államvasut 840.25. Déli vasut 80.50. Elbvölgyi vasut 423.—. Dunagőzhajózási társaság 845.—. Alpisi részvény 405.50. Dobányrészvény 342.—. 20 frankos arany 19.06. Cs. kir. arany (vert) 11.34. Londoni váltó 239.72. Német bankváltó 117.27. Lipótkő 30.8.—. Bécsi Tramway Litt B. —.—. Bécsi Iramvay Litt A. —.—. Osztrák Lloyd 655.—. Török sorsjegyek 131.75. Az irányzat kedvtelen.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, április 19. (Zárlat.) 4°/o papírjárdék —.—. 4°/o ezüstjárdék —.—. 4°/o osztrák aranyjárdék 02.—. 4°/o magyar aranyjárdék 100.10. Elbvölgyi vasut —.—. Osztrák hitelrészvény 2 1/40. Magyar koronajárdék 98.40. Déli vasut 14.—. Osztrák-magyar államvasut 137.75. Károly Lajos-vasut —.—. Kassa-oderbergi vasut —.—. Orosz bankjegyek 216.05. Bécsi váltó 85.20. 4°/o új orosz kölcsön 82.80. Magyar vasuti beruházási kölcsön —.—. Török dobány részvény —.—. A pesi bányá részvény —.—. Olasz járdék —.—. Disconto Commandit 183.—. Magyar hitelbank —.—. Altalá-

lános villamossági Edison 214.—. Dynamit Trust 172.75. Gelsenkircheni 210.10. Harpeni 186.—. Laurakohó 239.60. Az irányzat nyugodt.

Páris, április 19. (Zárlat.) Osztrák-magyar állami vasut —.—. Új török konzol 83.66. Egyiptomi járdék 108.—. Osztrák Ländrbank —.—. Párisi bankrészvény 1096.—. 3°/o os francia járdék 97.50. 4°/o-os spanyol járdék 83.40. 3°/o os új törleszhető járdék 98.15. Crédit foncier de France —.—. Alpisi bányarészvény —.—. 4°/o-os 1890. román kölcsön 87.30. Görög kölcsön 217.—. Váltó Oszarországra 3/4. Váltó Amsterdamra 206 1/2. Váltó Brüsszelle 1/4. De Beers 4.5.—. Chartered 53.75. 5°/o-os bolgár kötelezvény 412.—. Magyar aranyjárdék 100.30. Déli vasut —.—. Váltó Londonra 25.35 Osztrák aranyjárdék 100.20. Török sorsjegy 127.55. Meridional vasut 717.—. 4°/o-os olasz járdék 102.95. Otoman-bank 576.—. 3°/o-os francia járdék —.—. Osztrák földhitelezet 1275.—. Déli vasut elsőbbségi kötvény 317.—. 4°/o-os 18 6. román kölcsön —.—. Dobányrészvény 371.—. Váltó Bécsre 103.75. Váltó német piacokra 121.75. Ror 1334.—. East Rand 193.50. Randonitein 75.50. Magyar jelzőlogbank 537.—. Az irányzat javult.

Frankfurt, április 19. (Zárlat.) 4°/o-os papírjárdék 100.80. 4°/o-os osztrák aranyjárdék 102.—. 4°/o-os magyar aranyjárdék 100.05 Osztrák hitelrészvény 201.50. Osztrák magyar államvasut 137.70. Eszaki nyugati vasut 100.40. Bustiehradi vasut —.—. Londoni váltó 204.30. Bécsi bankjegyetűlet 130.70. Villamos részvény —.—. 3°/o-os magyar aranykölcsön 84.50. 4°/o-os ezüstjárdék 100.80. Osztrák koronajárdék 99.90. Magyar koronajárdék 98.40. Osztrák-magyar bank 115.50. Déli vasut részvény 14.—. Elbvölgyi vasut 108.50. Bécsi va tóár 852.16. Párisi váltóár 812.53 Uniobank részvény —.—. Alpisi bányarészvény 205.—. Az irányzat nyugodt.

Hamburg, április 19. (Zárlat.) 4°/o-os ezüstjárdék 1 0.60. 1860. sorsjegy 153.—. Déli vasut 13.70. 4°/o-os Osztrák aranyjárdék 101.50 Osztrák hitelrészvény 201.20 Osztrák-magyar államvasut 137.50 Olasz járdék 103.10 4°/o-os magyar aranyjárdék 103.30. Az irányzat csendes.

Budapest-kőbányai serteskereskedelmi csarnok jelentése.

Április 19. A sertesüzlet irányzata: élénk.

A) **Hízott sertesek ára:** I. A) Magyar elsőrendű. Öreg nehéz (párnkint 400 kilogrammon felüli sulyban) 116—118 fillér. Öreg közep (párnkint 300—340 kilogramm terjedő sulyban) — fillér. Fialat nehéz (párnkint 320 kilogrammon felüli sulyban) 123—124 fillér. Fialat közep (párnkint 251—320 kilogramm terjedő sulyban) 122—123 fillér. Fialat könnyű (párnkint 260 kilogramm terjedő sulyban) — fillér. II. Magyar s z e d e t t: Nehéz (párnkint 250 kilogrammon felüli sulyban) — fillér. Közep (párnkint 240—260 kilogramm sulyban) — fillér. Könnyű (párnkint 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillér. III. Romániai: Nehéz (párnkint 320 kilogrammon felüli sulyban) — fillér. Közep (párnkint 250—320 kilogramm terjedő sulyban) — fillér. Könnyű (párnkint 250 kilogramm terjedő sulyban) — fillér. IV. Romániai eredeti (Stachl): Nehéz (párnkint 240 kilogrammon felüli sulyban) — fillér. Könnyű (párnkint: 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillér. V. Szerbiai: Nehéz (párnkint 260 kilogrammon felüli sulyban) 120—123 fillér. Közep (párnkint 240—260 kilogramm terjedő sulyban) 119—120 fillér. Könnyű (párnkint 240 kilogramm terjedő sulyban) 117—119 fillér.

Serteslétszám 1904. április 17. napján volt készlet 27.426 darab. — 1904. április 18. napján felhajtott 484 darab. 1904. április 18. napján elszállított 668 darab. 1904. április 18. napján maradt készletben 27.424 darab.

Napirend.

Naplár. Szerda, április 20. Római katolikus: Tivadar. — Protestáns: Tivadar. — Görög-ország: (Április 7.) György. — Zsidó: Ijár 5. — Nap kel: 4 óra 47 perckor. — Nyugszik: 6 óra 39 perckor. — Hold k: 7 óra 59 perckor reggel. — Nyugszik: 11 óra 17 perckor este. — A nap a bika jegybe 1 óra 42 perckor delután.

A **korvát miniszter** fogad delután 4 órakor A **képviselet** élneke fogad 9 óratól 10 óráig. Az **ostályorszádek** huzása deléltől 9 órakor saját palotában. (XVIII. és utolsó nap.)

A **Múcsarnok tavaszi tárlata** nyitva 9 óratól 6-ig. Belépő díj 1 korona.

Nemzeti Szalon tárlata nyitva d. e. 8 óratól este 8-ig Belépődíj 50 fillér.

Könyves Kálmán-társaság képkidállása. (Nagymező-utca 37.) szám. Megtekinthető egész nap ditalanul.

Nemzeti Múzeum. Képtár. Nyitva van d. e. 9 óratól delután 1 óráig A többi tárlat megtekinthető 1 korona díj mellett. Néprajzi osztály (Cs. lagsutca) nyitva 9 óratól 1-ig ditalanul. Nővénytár (Szechenyi-utca 1. sz.) nyitva 9—1 óráig kutatók számára. Torténelmi és irodalomtörténeti kiállítás megtekinthető 9—1-ig. Belépődíj 1 korona.

Országos képtár az Akadémiában nyitva 9 óratól 1 óráig.

Technológiai iparmúzeum nyitva deléltől 9 óratól 1 óráig.

A **filológiai intézet** múzeuma a Stefánia-uton nyitva deléltől 10 óratól 1-ig. Belépő-díj 1 korona.

Az Akadémia Goethe-szobája nyitva 10—12 óráig.

A **Műbarátok Köre** helyiségében (IV., Váci-utca 25. l. em.) Vaszary János és több magyar művészeiből rendezett kiállítás naponta 10—5 óráig. pnteken 10—1 óráig van nyitva. Belépődíj 50 fillér.

Múzeumi könyvtár nyitva deléltől 9 óratól delután 1-ig.

Könyvtár nyitva deléltől 9—12 óráig és delután 3—8-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva 3—7-ig.

Az **agincsumi családok és múzeum.** Megtekinthető egész nap III. ker. O-Buda, Kúlső-Szent-Endrei ut. Helyiérdekű vasut a Pálffy-téről.

Mentőegyesület helyiségei a Markó- és Solyom-utca sarkán, reggel 8 óratól este 6-ig.

Altalart a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtára, tudakozó-osztálya és kletti mintatára V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: deléltől 9 óratól 12 óráig és delután 3 óratól 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelmőtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzlet zetőség arustásokat is eszközöl) a városigeti iparcsermokban (vasár és ünneppakon is) nyitva deléltől 9 óratól 12 óráig és delután 3 óratól 6 óráig. A külföldi kirende tsegek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váci-körút 32. sz.

Időjelzés.

Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése.

— Április 19. —

Állomások	Levegőny. mm.	Hőmérséklet (C)	Szél iránya és erője (1-10)	Felhőzet (%)	Ma reggel 7h		Előző 4 órai	
					Csuszadékok	Hőmérséklet mx/mm.	Csuszadékok	Hőmérséklet
Akna-Szalátina	68.1	-0.3	2	1	—	10	—	3
Kősmárk	70.5	2.8	2	0	—	16	—	6
Budapest	68.0	7.3	2	0	—	18	—	2
O-Gyula	69.5	5.8	1	0	—	18	—	1
Hétfű	68.3	5.8	0	0	—	18	—	1
Zágráb	68.3	6.0 DK	1	1	—	25	—	6
Fiume	61.3	12.0 EK	4	4	—	21	—	11
Pécs	68.6	6.2 EK	3	1	—	17	—	4
Debreczen	68.8	5.3 EK	2	0	—	11	—	2
Szeged	68.3	3.5 K	4	1	—	17	—	1
Arad	68.3	4.7 ENY	4	1	1	20	1	1
Temesvár	67.3	5.3 EK	2	1	1	20	1	1
Kolozsvár	68.1	1.2 DK	1	0	—	11	—	5
Váida-Hunyad	68.8	3.0 K	2	0	—	11	—	2
Nagyvárad	69.5	3.4 E	2	0	10	9	—	9
Bécs	68.5	6.4 DK	2	0	—	16	—	4
Prága	69.6	4.8 DK	2	0	—	17	—	4
Krakó	73.7	3.6	1	0	—	11	—	1
Tarnopol	69.0	10.6 D	2	4	—	17	—	10
Bregenz	63.0	8.9	1	1	—	—	—	—
Szalburg	65.8	5.8 EK	3	2	—	22	—	3
Klagenfurt	65.8	2.0 E	8	4	—	22	—	16
Lesina	66.2	20.2 E	8	4	—	22	—	16

Jelek magyarázata: K = kelet, Ny = nyugat, D = dél, E = észak. A felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult, 5 = eső, 6 = hó, 7 = köd, 8 = zivatar.

Hazánkban az esős, helyenkint viharos jellegű északkeleti szelekkel kapcsolatban jelentékeny hőszűkítés állott be. Keleten, az Alföldön, részben Északon is dör meg éjjeli fagyok keletkeztek és Erdélyből, ahol 10 C^o hideget is észlelték, havazást jelentettek. Temesvártól tegnap delután zivatar volt. Az orszórszági maximum és a déli depresszió között a nyomási különbség megnövekedett.

Európában az idő változókéony és különösen az Adra menten igen nyugtalan volt. A hőmérséklet szűkített és lecsapódások csak szórványosan fordultak elő.

Kiállítás. Hőemelkedés várható. Nyugaton, meg délen elvtve csapadékkal és Keleten meg helyenkint éjjeli fgygval.

Vizállás.

	Ápr. 19. 18. méter	Ápr. 19. 18. méter
inn	Schärding 2 — 2 04	Tisza M.-Sziget 0.43 0.49
Duna	Passau 3.03 3.56	Tekehaza 0.60 0.63
	Linz 1.00 0.84	N.-Nádudvar 0.54 0.60
	Bécs 1.27 1.54	Tokaj 1.28 1.13
	Pozsony 3.22 3.10	Tisza-Püred 1.36 1.98
	Komárom 3.44 3.91	Szolnok 1.26 1.34
	Budapest 3.72 3.98	Csongrád 0.98 1.03
	Paks 3.54 3.55	Szeged 1.50 1.53
	Mohács 4.76 4.84	Szeged 1.74 1.75
	Gombos 3. — 4.98	Tibet 3.57 3.53
	Újvidék 4.07 3.99	Óndóva Barta 0.68 0.73
	Pancsova 3.44 3.41	Topolya Hoór 0.30 0.34
	Orsova 3.33 3.54	Bodrog Zemplén 1.85 2.00
Nóva	Magyarfalva 3.31 3.06	Sajó Zsolca 2.13 2.14
Vág	Zsolna 1.18 1.22	Hernád H.-Némethi 0.49 0.45
	Trencsén 0. — 0. —	Berettyó Margita 0.02 0.02
	Szeged 0.49 0.94	B.-Ujfalu 0.14 0.09
Rába	Sz-Gottárd 0.08 0.39	Ceucs 0.40 0.50
	Sárvar 0.68 0.68	N.-Áradny 0.54 0.63
	Győr 3.44 3.49	Bélfényes 0.60 0.88
Dráva	Pettau 2.28 2.20	Tenke 0.17 0.14
	Zákány 1.44 1.28	Gurahonó 0.20 0.20
	Barca 2.44 2.33	Borjénosi 0.12 0.12
	Eszék 3.29 3.08	Békés 0.00 0.60
Mura	M.-Szordah 2.10 0.00	Gyoma 0.82 0.84
Száva	Zágráb 1.26 1.30	Maros Gy.-fatajvá 0.22 0.14
	Sziget 2.16 2.34	Br.-fatajvá 0.32 0.28
	Mitrovic 4.36 4.43	Soborsin 0. — 0. —
Szamos	Szeged 0.13 0.08	Árad 0.12 0.14
	Deát 0.81 0.70	Makó 0.18 0.50
	Kraszn-N.-Majány 0.48 0.50	Temes K.-Kostály 0.80 0.80
	Latorca Munkács 0.36 0.37	Béga Kiszótó 0.81 0.82
	Labarca Homonna 0.25 0.27	Temesvár 0.17 0.23
Ung	Ungvár 0.28 0.24	Becskeker 0.20 0.18

Minden azó egyeztet beiktatás... Vastagabb betűvel a III.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: VIII., Kerepest-ut. 23. sz. Kiadóhivatali telefon-sz.: 54-39.

Levelelbe tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szabadeszes belyegyet kell mellékelni.

Pénz.

Képzőművészek... Minden irányban, minden hiteles... Kézbe gyűjtemény, kezes nélkül.

Férfiakkal... Helyettes egyenlő, egy koronás... Hódoltság és meletk. Kaphatnak.

Férfiakkal... 400 koronaig bármilyen foglalkozás... Hitelesképes egyenlő.

Férfiakkal... 400 koronaig bármilyen foglalkozás... Hitelesképes egyenlő.

Férfiakkal... 400 koronaig bármilyen foglalkozás... Hitelesképes egyenlő.

Férfiakkal... 400 koronaig bármilyen foglalkozás... Hitelesképes egyenlő.

Férfiakkal... 400 koronaig bármilyen foglalkozás... Hitelesképes egyenlő.

Férfiakkal... 400 koronaig bármilyen foglalkozás... Hitelesképes egyenlő.

Férfiakkal... 400 koronaig bármilyen foglalkozás... Hitelesképes egyenlő.

Férfiakkal... 400 koronaig bármilyen foglalkozás... Hitelesképes egyenlő.

Férfiakkal... 400 koronaig bármilyen foglalkozás... Hitelesképes egyenlő.

Férfiakkal... 400 koronaig bármilyen foglalkozás... Hitelesképes egyenlő.

Férfiakkal... 400 koronaig bármilyen foglalkozás... Hitelesképes egyenlő.

Férfiakkal... 400 koronaig bármilyen foglalkozás... Hitelesképes egyenlő.

Férfiakkal... 400 koronaig bármilyen foglalkozás... Hitelesképes egyenlő.

Férfiakkal... 400 koronaig bármilyen foglalkozás... Hitelesképes egyenlő.

Férfiakkal... 400 koronaig bármilyen foglalkozás... Hitelesképes egyenlő.

Férfiakkal... 400 koronaig bármilyen foglalkozás... Hitelesképes egyenlő.

Férfiakkal... 400 koronaig bármilyen foglalkozás... Hitelesképes egyenlő.

Férfiakkal... 400 koronaig bármilyen foglalkozás... Hitelesképes egyenlő.

Férfiakkal... 400 koronaig bármilyen foglalkozás... Hitelesképes egyenlő.

Férfiakkal... 400 koronaig bármilyen foglalkozás... Hitelesképes egyenlő.

Férfiakkal... 400 koronaig bármilyen foglalkozás... Hitelesképes egyenlő.

Férfiakkal... 400 koronaig bármilyen foglalkozás... Hitelesképes egyenlő.

Férfiakkal... 400 koronaig bármilyen foglalkozás... Hitelesképes egyenlő.

Férfiakkal... 400 koronaig bármilyen foglalkozás... Hitelesképes egyenlő.

Férfiakkal... 400 koronaig bármilyen foglalkozás... Hitelesképes egyenlő.

Férfiakkal... 400 koronaig bármilyen foglalkozás... Hitelesképes egyenlő.

Férfiakkal... 400 koronaig bármilyen foglalkozás... Hitelesképes egyenlő.

Férfiakkal... 400 koronaig bármilyen foglalkozás... Hitelesképes egyenlő.

Férfiakkal... 400 koronaig bármilyen foglalkozás... Hitelesképes egyenlő.

Férfiakkal... 400 koronaig bármilyen foglalkozás... Hitelesképes egyenlő.

Férfiakkal... 400 koronaig bármilyen foglalkozás... Hitelesképes egyenlő.

Mária!

Telkény? Vagy erre hallama?... 1904

Rezső. Rezső.

3 éves kislányt erős, koronás... 1904

37 Kötet

Alkalm. 12 kötet Miksa-ut. ut... 1904

Legjobb

szivarkahézagok Miksa-ut. ut... 1904

37 Kötet

Alkalm. 12 kötet Miksa-ut. ut... 1904

Legjobb

szivarkahézagok Miksa-ut. ut... 1904

37 Kötet

Alkalm. 12 kötet Miksa-ut. ut... 1904

Legjobb

szivarkahézagok Miksa-ut. ut... 1904

37 Kötet

Alkalm. 12 kötet Miksa-ut. ut... 1904

Legjobb

szivarkahézagok Miksa-ut. ut... 1904

37 Kötet

Alkalm. 12 kötet Miksa-ut. ut... 1904

Legjobb

szivarkahézagok Miksa-ut. ut... 1904

37 Kötet

Alkalm. 12 kötet Miksa-ut. ut... 1904

Legjobb

szivarkahézagok Miksa-ut. ut... 1904

37 Kötet

Alkalm. 12 kötet Miksa-ut. ut... 1904

Legjobb

szivarkahézagok Miksa-ut. ut... 1904

37 Kötet

Alkalm. 12 kötet Miksa-ut. ut... 1904

Schein Mór

nap- és esernyő... 1904

37 Kötet

Alkalm. 12 kötet Miksa-ut. ut... 1904

Legjobb

szivarkahézagok Miksa-ut. ut... 1904

37 Kötet

Alkalm. 12 kötet Miksa-ut. ut... 1904

Legjobb

szivarkahézagok Miksa-ut. ut... 1904

37 Kötet

Alkalm. 12 kötet Miksa-ut. ut... 1904

Legjobb

szivarkahézagok Miksa-ut. ut... 1904

37 Kötet

Alkalm. 12 kötet Miksa-ut. ut... 1904

Legjobb

szivarkahézagok Miksa-ut. ut... 1904

37 Kötet

Alkalm. 12 kötet Miksa-ut. ut... 1904

Legjobb

szivarkahézagok Miksa-ut. ut... 1904

37 Kötet

Alkalm. 12 kötet Miksa-ut. ut... 1904

Legjobb

szivarkahézagok Miksa-ut. ut... 1904

37 Kötet

Alkalm. 12 kötet Miksa-ut. ut... 1904

Legjobb

szivarkahézagok Miksa-ut. ut... 1904

37 Kötet

Alkalm. 12 kötet Miksa-ut. ut... 1904

Legjobb

szivarkahézagok Miksa-ut. ut... 1904

37 Kötet

50% áremgátarítás

BUTOR... 1904

Bartók Farkas

buterraktár... 1904

Naszniált esztétikák

utányes és kedves fel... 1904

3 HP Wehter-féle készlet... 1904

3 HP Wehter-féle készlet... 1904

3 HP Wehter-féle készlet... 1904

3 HP Wehter-féle készlet... 1904

3 HP Wehter-féle készlet... 1904

3 HP Wehter-féle készlet... 1904

3 HP Wehter-féle készlet... 1904

3 HP Wehter-féle készlet... 1904

3 HP Wehter-féle készlet... 1904

3 HP Wehter-féle készlet... 1904

3 HP Wehter-féle készlet... 1904

3 HP Wehter-féle készlet... 1904

3 HP Wehter-féle készlet... 1904

3 HP Wehter-féle készlet... 1904

3 HP Wehter-féle készlet... 1904

3 HP Wehter-féle készlet... 1904

3 HP Wehter-féle készlet... 1904

3 HP Wehter-féle készlet... 1904

3 HP Wehter-féle készlet... 1904

3 HP Wehter-féle készlet... 1904

3 HP Wehter-féle készlet... 1904

3 HP Wehter-féle készlet... 1904

3 HP Wehter-féle készlet... 1904

3 HP Wehter-féle készlet... 1904

Betegek

egészségesek lettek, gyengék... 1904

Kiváló életelixir

hiere erőstestőr által fel... 1904

hiere erőstestőr által fel... 1904

hiere erőstestőr által fel... 1904

hiere erőstestőr által fel... 1904

hiere erőstestőr által fel... 1904

hiere erőstestőr által fel... 1904

hiere erőstestőr által fel... 1904

hiere erőstestőr által fel... 1904

hiere erőstestőr által fel... 1904

hiere erőstestőr által fel... 1904

hiere erőstestőr által fel... 1904

hiere erőstestőr által fel... 1904

hiere erőstestőr által fel... 1904

hiere erőstestőr által fel... 1904

hiere erőstestőr által fel... 1904

hiere erőstestőr által fel... 1904

hiere erőstestőr által fel... 1904

hiere erőstestőr által fel... 1904

hiere erőstestőr által fel... 1904

hiere erőstestőr által fel... 1904

hiere erőstestőr által fel... 1904

hiere erőstestőr által fel... 1904

hiere erőstestőr által fel... 1904

hiere erőstestőr által fel... 1904

hiere erőstestőr által fel... 1904

hiere erőstestőr által fel... 1904

En Csillag Anna

185 cm. 61/2 hosszú... 1904

185 cm. 61/2 hosszú... 1904

185 cm. 61/2 hosszú... 1904

185 cm. 61/2 hosszú... 1904

185 cm. 61/2 hosszú... 1904

185 cm. 61/2 hosszú... 1904

185 cm. 61/2 hosszú... 1904

185 cm. 61/2 hosszú... 1904

185 cm. 61/2 hosszú... 1904

185 cm. 61/2 hosszú... 1904

185 cm. 61/2 hosszú... 1904

185 cm. 61/2 hosszú... 1904

185 cm. 61/2 hosszú... 1904

185 cm. 61/2 hosszú... 1904

185 cm. 61/2 hosszú... 1904

185 cm. 61/2 hosszú... 1904

185 cm. 61/2 hosszú... 1904

185 cm. 61/2 hosszú... 1904

Sportkedvelők és kerék... pározók figyelmébe!

Polacsek József és Tórsa cég... Budapest, üzlet és raktár:

Dr. Füredi... Titkos betegségek

impotencia, női és női bajok... Budapest, V. Váci-utca 18.

Dr. Füredi... Titkos betegségek

impotencia, női és női bajok... Budapest, V. Váci-utca 18.

Dr. Füredi... Titkos betegségek

impotencia, női és női bajok... Budapest, V. Váci-utca 18.

Dr. Füredi... Titkos betegségek

impotencia, női és női bajok... Budapest, V. Váci-utca 18.

Dr. Füredi... Titkos betegségek

impotencia, női és női bajok... Budapest, V. Váci-utca 18.

